Ազգ
Azg armenian daily
19 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1994, ՇԱԲԱԹ, # 31 (534)

Բողոքում են Ռուսաստանի գիտաշխատողները

ՄՈՍԿՎԱ, 18 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանում գիտաշխատողների բողոքի հուզմունքն ալիք է ծավալվել իրենց կարիքների հանդեպ իշխանությունների քամահրական վերաբերմունքի առնչությամբ: Դրա բարձրակետը փետրվարի 15-ն էր, երբ դադարեցվեց երկրի 55 քաղաքների գրեթե 200 բուհերի աշխատանքը: Անցյալ տարի բուհերին պետության պարտքը հասավ 200 մլրդ. ռուբլու: Բարձրագույն դպրոցի ճգնաժամը վերջին հաշվով արդեն մոտ ժամանակներս կարող է պետությանը հասցնել գիտական ու մտավոր սնանկացման: Նրանց արհմիությունը հայտարարել է, որ եթե այս անգամ եւս բարձրագույն դպրոցի պահանջներն անտեսվեն, ապա մոտ ժամանակներս որոշում կընդունվի համառուսաստանյան անժամկետ գործադուլ անցկացնելու մասին:

Արժեզրկման աճը կկասեցվի

ՄՈՍԿՎԱ, 18 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Այս ամիս Ռուսաստանում արժեզրկման աճ չի լինի, հունվարի 21-22 տոկոսից այն փետրվարին կիջնի 15 տոկոսի»: Այս հայտարարությունն արեց Ռուսաստանի ֆինանսների նախարարի պաշտոնակատար Սերգեյ Դուբինինը «Մոսկովսկիե նովոստիին»: Դուբինինը գտնում է, որ երկրի բյուջետային նոր նախագծի իրականացումը, որտեղ այս տարվա համար ծրագրված է 54 տրիլիոն ռուբլի պակասորդ, թույլ կտա ոչ միայն խուսափել ռուբլու արժեքի անկումից, այլեւ արժեզրկումը իրականում կհասցնի ամսական 10 տոկոսի:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ադրբեջանը անցել է ռեսուրսների հակամարտության

Ատոմակայանի բացումը Հայաստանի ներքին գործն է

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն իր մեկտարյա գործունեությանը նվիրված մամուլի ասուլիսն ըստ էության վերածեց կառավարության նախագահության ընդլայնված նիստի, մոտ մեկ ժամ լրագրողների ուշադրությունը հրավիրելով Հայաստանի տնտեսության վիճակին, մեջբերելով տասնյակ թվեր ու տոկոսային համեմատություններ:

Պարզվում է, որ 1992 թ. համեմատությամբ ազգային եկամուտը 1993 թ-ին կազմել է 90.7 տոկոս: Անկումը եղել է 9.3 տոկոս: Ծրագրված ծավալը կատարված է 76.3 տոկոսով: Ընդհանուր առմամբ 1993 թ. բնութագրվեց որպես «բարդ» տարի: Որոնք էին բարդության պատճառները. երջափակումը (փոխադրումները կատարվել են 23 տոկոսով, բացի ցորենից եւ մազութից, ամեն ինչ փոխադրվել է օդային ճանապարհով), ռուբլու գոտուց դուրս մնալը, ինչը նույնպես ազդեց տնտեսության վրա եւ Ղարաբաղի ու Ադրբեջանի միջեւ հակամարտության շարունակությունը:

Հրանտ Բագրատյանի բնութագրմամբ, Ադրբեջանը ռազմական դաշտում հաջողություններ չունենալու պատճառով, փորձում է պատերազմը վերածել ռեսուրսների երկարատեւ հակամարտության: Այդ իմաստով տնտեսական համակարգի վրա էական ազդեցություն թողեց բանակի 2.5 անգամ ավելացումը, որը մի քանի տարվա փոխարեն արվեց 1 տարում, ինչպես նաեւ ռազմարդյունաբերական համալիրի ֆինանսավորումը:

Բնակչության ընդհանուր կենսամակարդակի անկումը հասել է 55 տոկոսի: Վարչապետի ասելով, այժմ հնարավոր է կենսամակարդակի 15-20 տոկոսի բարձրացում: Բայց դա հնարավոր է միայն այն դեպքում, երբ տնտեսությունը սկսի ավելի կազմակերպված աշխատել: Անդրադառնալով Վրաստանի խնդրին, վարչապետն ասաց, թե բանակցություններում նշվել է, թե պետք է ռուսական կողմը լրջորեն միջնորդի, որպեսզի երբ անգամ Վրաստանը մեզ գազ չի տալիս, գոնե իր քվոտան ստանա եւ ինչ-որ բան անենք, որպեսզի վրացական երկաթգիծը աշխատի:

«Այսօր նրանք ստանում են 8-10 մլն-ով գազ, որի 90 տոկոսը գյուղերն ու Թբիլիսին են վերցնում եւ ասում են, թե ի վիճակի չեն փակել», նշեց Հրանտ Բագրատյանը, ավելացնելով, որ շատ հաճախ դրա հետ մեկտեղ թալանվում են մեր բեռները, տեղ չի հասնում «մոռացված օգնությունը»:

Այդ իմաստով, նա Հայաստանում ստեղծված իրավիճակը համարեց ահավոր եւ նշեց, որ մնացած հարցերը կրում են աշխարհաքաղաքական բնույթ եւ կարող են անկանխատեսելի հետեւանքներ

Տես էջ 2

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ստեղծվել է կառավարական հանձնաժողով

Հաշվի առնելով Նոյեմբերյանի, Իջեւանի, Տաուշի, Թումանյանի շրջաններում, Դիլիջանի եւ Ալավերդի քաղաքներում ստեղծված ռազմաքաղաքական եւ տնտեսական արտակարգ իրավիճակը, եւ ելնելով տարածաշրջանի պաշտպանունակության բարձրացման, բնակչության ու տնտեսության կենսագործունեության ապահովման անհրաժեշտությունից, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 1994 թվականի փետրվարի 14-ի թիվ 77 որոշմամբ ստեղծվել է ՀՀ կառավարության հանձնաժողով՝ ՀՀ պետնախարար Ռաֆայել Բագոյանի գլխավորությամբ: Կառավարական հանձնաժողովին հանձնարարված է հրատապ միջոցներ ձեռնարկել Նոյեմբերյանի, Իջեւանի, Տաուշի, Թումանյանի շրջաններում, Դիլիջան եւ Ալավերդի քաղաքներում պաշտպանական եւ սոցիալ-տնտեսական խնդիրների լուծման, տնտեսական, նյութատեխնիկական, ֆինանսական, մարդկային ռեսուրսների մոբիլիզացման համար:

Ատոմակայանը կսկսի աշխատել տարեվերջին

ՄՈՍԿՎԱ, 18 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐԿ: Հայաստանի ատոմային էլեկտրակայանի աշխատանքի վերականգնման ռուս-հայկական համաձայնագիրը կարող է ստորագրվել եկող շաբաթ: Այս մասին համաձայնությունը ձեռք է բերվել Հայաստանի վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի հետ Ռուսաստանի Դաշնության առաջին փոխվարչապետ Օլեգ Սոսկովեցի հանդիպման ժամանակ: Նախատեսվում է մինչեւ փետրվարի վերջը կազմել կայանը շահագործման հանձնելու կոնկրետ աշխատանքների գրաֆիկը: Սպասվում է, որ ԱԷԿ-ը կգործի այս տարվա վերջին: Հայկական կողմը պետք է լրիվ ֆինանսավորի 45 մլն. դոլլարի արժողությամբ աշխատանքները: Ռուսաստանն, իր հերթին, Հայաստանին կտրամադրի սարքավորումներ եւ մասնագետներ: Ենթադրվում է, որ ԱԷԿ-ում Ռուսաստանից ժամանած անձնակազմի թիվը կանցնի 500 մարդուց:

Վճարում ենք մենք, ստանում վրացիք

ԹԲԻԼԻՍԻ, 18 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐԿ: Վրաստանի տարածքում պայթեցված գազատարը, որը երկնագույն վառելիք է մատակարարում Հայաստանին, կվերականգնվի առաջիկա 2-3 օրում, այսօր հայտարարել է «Վրացգազ» գերատեսչության փոխնախագահ Լեւան Գեգեչիձեն: Նրա ասելով, Թբիլիսին շահագրգռված է Հայաստանին գազ տալու հարցում, քանի որ այդ հանրապետությունը, ի տարբերություն Վրաստանի, Թուրքմենստանին պարտք չէ, որտեղից վառելիքը ստացվում է Անդրկովկաս: Առ այսօր թուրքմենական գազի համար Թբիլիսիի պարտքը Աշգաբադին կազմել է 220 միլիոն դոլլար, ասել է Գեգեչիձեն:

Երեկ «Ազգում» նշել էինք, թե ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղարի թեկնածության համար լրագրողների շրջանում այլոց անվան հետ շրջանառվում է նաեւ Արմենպրեսի տնօրեն Գեւորգ Հովհաննիսյանի անունը: Պրն. Հովհաննիսյանը կտրականապես անհիմն համարեց նման խոսակցությունները: Նաեւ ճշգրտենք, թե [illegible] Եղիազարյանը մի քանի տարի է Արմենպրեսում չի աշխատում:

ՏԱՐԱԾՔ

Արձինբան հրավիրում է

ՍՈՒԽՈՒՄ, 18 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Շրջանում տնտեսական ու մշակութային կապերի եւ խաղաղության ու կայունության ամրապնդման խնդիրների քննարկման համար Սուխումում հանդիպում անցկացնելու առաջարկությամբ Հյուսիսային Կովկասի եւ Ռուսաստանի հարավի հանրապետությունների ղեկավարներին է դիմել Աբխազիայի ՆԳ նախարար Վ. Արձինբան: Ինչպես հաղորդեց Աբխազիայի խորհրդարանի մամլո ծառայությունը, հանդիպմանը մասնակցելու հրավերներ են ուղարկվել նաեւ Ռուսաստանի ազգությունների գործերի նախարար Ս. Շախրային եւ դաշնակցային ժողովի ներկայացուցիչներին:

Իրանա-վրացական հայտարարություն

ԹԵՀՐԱՆ, 18 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ավարտվեց Վրաստանի արտգործնախարար Ա. Չիկվաիձեի պաշտոնական այցն Իրանում: Այցի արդյունքների համաձայն, ընդունվեց իրանա-վրացական համատեղ հայտարարություն, որով երկու պետությունները պատրաստակամություն են հայտնում համատեղ ջանքերով նպաստելու Անդրկովկասի հակամարտությունների կարգավորմանը: Փաստաթղթի տնտեսական մասում նշվում է երկարաժամկետ համաձայնագրի կնքման դեպքում Վրաստանին իրանական բնական գազի լայնածավալ մատակարարումների հնարավորությունը: Այդ նպատակով, մոտ ժամանակներս, պետք է սկսվեն երկու երկրների փորձագետների բանակցություններ: Կողմերն արտահայտվեցին տրանսպորտի եւ գյուղատնտեսության բնագավառում համագործակցության զարգացման օգտին: Ա. Չիկվաիձեին ընդունեց Իրանի նախագահ Հաշեմի Ռաֆսանջանին, որը, ինչպես հայտարարվել է, կայցելի Վրաստան:

...Եւ նախկին ԽՍՀՄ բոլոր հանրապետություններում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 18 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օդային ուղեւորափոխադրումների միջազգային ընկերակցության տարածած մամլո ամփոփագրի համաձայն, ներկայումս օդային ճանապարհորդություն կատարող մարդիկ առավել մեծ վտանգի են ենթարկվում Չինաստանում, Հնդկաստանում, Կոլումբիայում, Կենտրոնական Աֆրիկայի բոլոր երկրներում եւ նախկին ԽՍՀՄ բոլոր հանրապետություններում: «Դժվար է գերագնահատել այդ երկրներում ավիաուղեւորների ռիսկի աստիճանը», ընդգծվում է փաստաթղթում: Մարդատար ավիատրանսպորտի համար ամենավտանգավոր երկիրը Չինաստանն է, ԱՊՀ-ում դրանք պակաս վտանգավոր են, սակայն, ցավոք, նախկին ԽՍՀՄ տարածքում օդային ճամփորդությունների հետ կապված վտանգն արագորեն մեծանում է:

ԹՈՒՐՔԻԱ

Մեղրամիսն ավարտվեց

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 18 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐԿ: 1994 թ. հունվար ամիսը «սեւ հունվար» դարձավ Թուրքիայի եւ նրա վարչապետ Թանսու Չիլերի համար, ասվում է «Լոս Անջելես թայմս» թերթում հրապարակված «Թուրքիայի վարչապետի մեղրամիսն ավարտված է» հոդվածում:

Հոդվածում բերված են Թուրքիայի տնտեսական դրության եւ քաղաքական փորձի վարկի զգալի վատթարացման մի քանի գլխավոր պատճառներ: Հունվարի ընթացքում թուրքական լիրը արժեզրկվել է 20 տոկոսով, Ստամբուլի բորսան կորցրել է իր վալյուտային պաշարների կեսը, ԱՄՆ պետդեպարտամենտը դատապարտել է Թուրքիայում մարդու իրավունքների խախտումը: Բացի դրանից, ձախողվել է նախկին ԽՍՀՄ 5 մահմեդական հանրապետությունների եւ Թուրքիայի ղեկավարների բարձր մակարդակի հանդիպումը՝ բաղձալով թյուրքական համագործակցության ստեղծման Թուրքիայի հույսերը: Վերջապես, առաջին թուրքական արբանյակը, արձակումից անմիջապես հետո պայթել եւ ընկել է ծովը, եզրակացնում է «Լոս Անջելես թայմսը»:

Հարուստ Ռուսիան

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 18 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի օգտակար հանածոների հիմնական տեսակների պաշարների արժեքը կազմում է մոտ 30 տրիլիոն դոլլար: Այս տեղեկությունն է բերված ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի «Օգտակար հանածոների գնահատման շրջանային ծրագրերի տեսություն» զեկուցագրում, որը տարածվել է ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանում: Այսօր Ռուսաստանն ունի աշխարհում ամենամեծ հանքահանման արդյունաբերությունը, արձանագրվում է զեկուցագրում:

ՂԱՐԱԲԱՂ

Օմարի լեռնանցքը լրիվ ազատագրված է

Մարտակերտի շրջանում մարտերը շարունակվում են

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ,

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 18 ՓԵՏՐՎԱՐ: Իրավիճակը Լեռնային Ղարաբաղի հյուսիսային ռազմաճակատներում շարունակում է մնալ խիստ լարված: ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից հաղորդում են, թե այսօր առավոտյան ծավալված կատաղի մարտերի ընթացքում ղարաբաղյան ուժերին հաջողվել է լիովին կասեցնել թշնամու գրոհը եւ անցնելով հակահարձակման՝ ամբողջովին ազատագրել Օմարի լեռնանցքը: Ներկայումս Քելբաջարի շրջանն ամբողջովին գտնվում է ղարաբաղյան ուժերի հսկողության տակ: Լուրեր են հաղորդվում ադրբեջանական բանակի հարյուրավոր զոհերի մասին, որոնց մի մասը պարզապես սառել է: Ղարաբաղյան ուժերին հաջողվել է ոչնչացնել եւ առգրավել հակառակորդի տասը միավոր զրահատեխնիկա:

Միաժամանակ, արդեն հինգերորդ օրն է, ինչ ադրբեջանական կազմավորումները շարունակում են հարձակումները Մարտակերտի շրջանի Մասալիս եւ Տոնաշեն գյուղերի ուղղությամբ, փորձելով ճեղքել հայկական ուժերի պաշտպանական շղթան: Ժամը 17-ի դրությամբ մարտերը ռազմաճակատի այս հատվածում շարունակվում են: Ղարաբաղյան ուժերը հաջողությամբ կասեցնում են թշնամու բոլոր գրոհները: Նույն ժամի դրությամբ Ղարաբաղի մյուս ռազմաճակատներում իրադրությունը համեմատաբար հանգիստ է:

Գերված վարձկան օդաչուն թաթար է

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ պաշտպանության նախարարության մամուլի կենտրոնից հայտնեցին, որ հաստատվել է փետրվարի 17-ին Հայաստանի Վարդենիսի շրջանի տարածքում խփված Սու-25 ինքնաթիռի օդաչուի անձը: Մարաս Իլկինովիչ Իլկենովը վարձկան է, ազգությամբ թաթար, ծնվել է 1949 թ., ադրբեջանական բանակը վարձել է նրան Կրասնոդարում: Զորացրված սպա է եւ աշխատել է որպես տաքսու վարորդ: Ադրբեջանցիները նրան վճարում էին ամսական 1000 դոլլար աշխատավարձ, յուրաքանչյուր թռիչքի համար հավելյալ ստանում էր 300 դոլլար: Ամուսնացած է, ունի երկու կին, առաջին կնոջից ունի մեկ երեխա, երկրորդից՝ երկու: Այդ ինքնաթիռում եղել է միայն Իլենկովը: Երկրորդ օդաչուն, որի մասին նշվել է մամուլում, զոհվել է հինգշաբթի օրը, Ղարաբաղում:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ՌԱԿ

Հանրապետական վարչությունում

Փետրվարի 17-ին տեղի ունեցավ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության հերթական նիստը։

Վարչությունում քննարկվեց Հայաստանում ստեղծված ներքաղաքական իրավիճակը։ Ելույթ ունեցան վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը, փոխատենապետ Կարեն Կոստանդյանը, Հարություն Կարապետյանը, Ռաֆիկ Պետրոսյանը, Գագիկ Օհանյանը, Սոֆիա Թորոսյանը, Հովհաննես Դուրգարյանը։ Վերլուծվեց ստեղծված սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը, նշվեցին քաղաքական զարգացման հեռանկարները, ՀՌԱԿ փոխհարաբերությունները քաղաքական կուսակցությունների հետ։ Որոշում ընդունվեց քննարկման արդյունքներով հանդես գալ քաղաքական հայտարարությունով։

Ամփոփվեց ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության նախաձեռնությամբ անցկացված սոցիալ-տնտեսական եւ քաղաքական քննարկումների հերթական նիստը, որը նվիրված էր Հայաստանում սահմանադրական գործընթացին եւ ներքաղաքական զարգացման հարցերին։ Որոշում ընդունվեց հաջորդ միջոցառման ընթացքում քննարկել սեփականաշնորհման խնդիրը Հայաստանում։

Վարչությունը լսեց փոխատենապետ Կարեն Կոստանդյանի եւ փոխանդամ Գուրգեն Հակոբյանի հաղորդումները Հունգարիա եւ Մոսկվա կատարած այցելությունների կապակցությամբ։

Հանրապետական վարչությունը հրավիրեց «Ազգ» օրաթերթի խմբագիր Հակոբ Գասպարյանի ուշադրությունը վերջին շրջանում թերթում տեղ գտած անճշտությունների վրա։ Փետրվարի 17-ին «Ազգ»-ում դերասան Լեւոն Թութխյանի, այսպես կոչված, մտորումներում մասնավորապես նշվում է, որ ՌԱԿ պաշտոնական ներկայացուցիչը հեռուստատեսային ելույթում հայտարարել էր, որ «քաղաքականության մեջ ամեն բան թույլատրելի է», որից հետո դերասանը փորձում է դրականորեն տալ ասվածին։

Իրականում ՌԱԿ ներկայացուցիչը, պատասխանելով հեռուստատեսային լրագրողի հարցին, սահմանադրության նախագծի մի տարբերակ ստեղծելու հնարավորության վերաբերյալ նշել է, որ քաղաքականության մեջ ամեն ինչ [illegible] ... ոչ առաջին անգամ թերթի հրապարակման մեջ տեղ է գտել ոչ ստուգված փաստի հրապարակում։

Հանրապետական վարչությունն անդրադարձավ նաեւ մի շարք կազմակերպչական բնույթի հարցերի։

Խմբ. կողմից. Իրոք, «Ազգ» թերթի խմբագիր Հակոբ Գասպարյանին տեղյակ է պահվել վերոհիշյալ անճշտության վերաբերյալ, սակայն ոչ թե ՌԱԿ Հանրապետական վարչությունում, ինչպես կարող է հասկացվել տեքստից, այլ խմբագրությունում։

Մյուս կողմից, թերթը անճշտություն թույլ չի տվել, նա ճիշտ եւ ճիշտ վերարտադրել է դերասան Լեւոն Թութխյանի ասածները։ Անճշտություն արել է ճանաչված դերասանը, որը սխալ է մեկնաբանել ՌԱԿ ներկայացուցչի հեռուստաելույթը։

Հրաժեշտ տվեցին հերոսին

Փետրվարի 17-ին մայր հողին հանձնվեց արցախյան գոյամարտի քաջ նվիրյալ Պետրոս Ղեւոնդյանի դին։ Հայ հեղափոխական դաշնակցության անդամ Պետրոս Ղեւոնդյանը Պետոն արցախյան շարժման առաջին օրերից մարտնչողների շարքում էր։ Նրա հերոսական կյանքը հայրենիքին, հայ ժողովրդին ծառայելու փայլուն օրինակ է։

Պռոշյան ավանում տեղի ունեցած սգո արարողությանը մասնակցեցին եւ՝ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անունից ծաղկեպսակ դրեցին վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը եւ փոխատենապետ Կարեն Կոստանդյանը։

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ադրբեջանը անցել է ռեսուրսների հակամարտության

Սկիզբը էջ 1

ունենալ Հայաստանի եւ Վրաստանի համար։ Մեր այն հարցին, թե արդյոք դա կարո՞ղ է ի վերջո հանգեցնել ռազմական ընդհարման, վարչապետը նախ նշեց, թե հուսանք, որ ամեն ինչ լավ կլինի եւ այդ մասին պետք չէ մտածել, բայց եւ միանշանակորեն հաստատեց, թե Վրաստանի այսօրվա քաղաքականությունը պայմանավորված է այն հանգամանքով, թե ում ինչքան է պարտք։ Հայաստանին պարտք է ավելի քիչ (20 մլն դոլլար), քան Ադրբեջանին (155 մլն դոլլար)։

«Հնարավոր չի լինի տնտեսապես ազդել Վրաստանի ղեկավարության քաղաքականության վրա», ասաց նա։

Խոսելով ատոմակայանի վերաբացման խնդիրների մասին, վարչապետը հայտարարեց, թե Մոսկվայում առաջին փոխվարչապետ Սոսկովեցի հետ քննարկվել են ատոմակայանի հետ կապված հարցեր։ Հրանտ Բագրատյանը նշել է, թե ֆինանսավորումը բավարար չէ։ Ռուսական կողմը համաձայն է ստեղծել համատեղ ձեռնարկություն, բայց շահաբաժնի մեծ մասը վերցնելով իրեն։ Այդպես, Հայաստանը ստիպված կլինի ինքնուրույն իրականացնել ֆինանսավորումը, իսկ դրա համար, ըստ վարչապետի, անհրաժեշտ է 100 միլիոն դոլլար։

Մեր այն հարցին, թե այդ դեպքում ինչպես բացատրել ռուսական ռադիոյի այն հաղորդումը, թե մինչեւ տարեվերջ հայկական ատոմակայանը կվերագործարկվի, Ռուսաստանը կուղարկի մասնագետներ եւ տեխնիկա, իսկ Հայաստանը կֆինանսավորի, պրն. Բագրատյանը պատասխանեց, թե առայժմ նման պայմանագիր չի ստորագրվել։

Մինչ այդ, մարտի վերջին Եվրահամայնքը պետք է քննարկի ատոմակայանի հարցը եւ դրական որոշման դեպքում հնարավոր կլինի «էկյուներ» ստանալ։ Բայց անկախ Եվրահամայնքի դրական կամ բացասական որոշումներից, վարչապետը նշեց, թե ատոմակայանը կբացվի, որովհետեւ «դա մեր ներքին գործն է»։

Պատասխանելով մեր վերջին հարցին, թե որոնք էին «Ձմեռ» ծրագրի սահմաններում կառավարության թույլ տված սխալները, վարչապետը հայտարարեց, թե բացթողումներ շատ են եղել, վառելիքի ներկրումը կատարվել է 1,3-ով եւ փաստորեն չի հաջողվել 400 հազար տոննա մազութ բերել հանրապետություն միմիայն շրջափակման պատճառով։ Վարչապետը խոսեց նաեւ բյուջեի հետ կապված ծախսերի, ազգային դրամ մտցնելու հետ առնչվող մի շարք սխալների մասին։ Հայտնեց նաեւ, թե փետրվարի 17-ի տվյալներով, դրամը դոլլարի նկատմամբ արժեզրկվել է 76 տոկոսով, իսկ ռուսական ռուբլու՝ 50,4։ Նաեւ վստահեցրեց թոշակառուներին, թե առաջիկա մի քանի օրվա ընթացքում հունվար ամսվա բոլոր կենսաթոշակները կվճարվեն։

1994 թ. խնդիրներից նշվեց բյուջեի հավաքումը հարկերի միջոցով, արտադրված արտադրանքի վաճառքը եւ «օրեցօր աճող իմպորտի ֆինանսացիայի բացակայությունը»։ Իսկ թե ինչ կլինի, երբ բոլոր հարցերը լուծվեն, ապա, Հրանտ Բագրատյանի պատկերացմամբ, Հայաստանը կդառնա շրջանի լուրջ ֆինանսական կենտրոնը։ Նման նախանձելի լավատեսությամբ էլ վարչապետը եզրափակեց իր մամուլի ասուլիսը։

ՀԱԿԻՐՃ

Գիտաժողով քրդական հարցով

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Փետրվարի 22-24-ը Մոսկվայում հրավիրվում է գիտագործնական խորհրդաժողով «Քրդստանը պատմության եւ քաղաքականության խաչուղիներում» թեմայով, հայտնեց Հայաստանի Քուրդ մտավորականների խորհրդի նախագահ Ամարիկե Սարդարը։ Խորհրդաժողովի կազմակերպիչներն են Ռուսաստանի Դաշնության ազգությունների եւ ռեգիոնալ քաղաքականության նախարարությունը, «Քրդստան-Ռապորտ» ամսագրի խմբագրությունը, «Քրդստան» լրատվական բյուրոյի կոմիտեն։ Խորհրդաժողովին կմասնակցեն ԱՊՀ երկրների քաղաքական գործիչներ, գիտնականներ եւ լրագրողներ։

1993 թ առհաշվեկշռի սալդոն դրական է

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ՀՀ վիճակագրական վարչության տրամադրած տվյալների համաձայն, Հայաստանի Հանրապետության արտաքին առեւտրի շրջանառությունը 1993 թ. հունվար-նոյեմբեր ամիսներին, ըստ բեռնամաքսային հայտարարագրերի, կազմել է 248.608,9 մլն. ռուբլի (գործող գներով) կամ 194.439,9 հազ. ԱՄՆ դոլլար (վերահաշվարկը ռուբլուց դոլլարի կատարված է՝ ելնելով ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված ամենամսյա միջին կուրսից), որից արտերկրների հետ՝ 76.366,4 մլն. ռուբլի կամ 58.725,7 հազ. դոլլար, իսկ նախկին ԽՍՀՄ երկրների հետ՝ 172.242,5 մլն. ռուբլի կամ 135.714,2 հազ. դոլլար, որից գերակշռող մասը՝ 118.623,6 մլն. ռուբլի կամ 93.607.1 հազ. դոլլարը (68,9 տոկոսը) Ռուսաստանի Դաշնության հետ։ Արտահանման ծավալը կազմել է 132.304,3 մլն. ռուբլի կամ 89.201,3 հազ. դոլլար։ Առեւտրային հաշվեկշռի սալդոն դրական է՝ 15.999,7 մլն. ռուբլի կամ 16.037,3 հազ. դոլլարով։ ■

ՎԱՆԱՁՈՐ

Գխ ներկայացուցիչները եկան եւ գնացին, իսկ հարցը մնաց օդում կախված

ՄԱՆՎԵԼ ՄԽԻԹՅԱՆ

Ինչպես հաղորդել ենք, Վանաձորի քաղխորհրդի նստաշրջանը, որտեղ դրված էր նախագահի հրաժարականի հարցը, ընդհատվել էր նախագահ Հովհաննես Մաշինյանի առողջական վիճակի պատճառով։ Հետագա օրերին, կարճատեւ նիստերի ժամանակ, ընդհանուր եզրահանգման չգալով, որոշվեց հատուկ նիստ գումարել փետրվարի 17-ին, որին, քաղխորհրդի նախագահության հրավերով, մասնակցեցին նաեւ ՀՀ ԳԽ քարտուղար Վարազդատ Ավոյանը, ԳԽ նախագահության անդամներ Արշակ Սադոյանը, Էդվարդ Եգորյանը, կազմբաժնի վարիչ Ալեքս Բաբախանյանը։ Նրանք մինչեւ նիստի սկսվելը հանդիպում ունեցան քաղխորհրդի նախագահության անդամների հետ, ծանոթացան իրավիճակին։ Անառողջության պատճառով նիստին դարձյալ չէր մասնակցում քաղխորհրդի նախագահը, որը չէր առարկել իր բացակայությամբ քննարկում ծավալելուն։ Ելույթ ունեցան պատգամավորական տարբեր խմբակցությունների անդամներ, քաղաքային իշխանությունների հասցեին հնչեցին մեղադրանքներ եւ հակառակ կողմից արդարացումներ, որոնք սակայն ընդհանուր եզրակացության չհանգեցրին։

ՀՀՇ պատգամավորական խմբակցությունն առաջարկեց Հովհաննես Մաշինյանին անվստահություն հայտնելու հարցը դնել փակ գաղտնի քվեարկության, որը մերժվեց։ Ընդդիմությունն առաջարկել էր անվստահություն հայտնելու հարցը ներկայացնել ՀՀ ԳԽ։ Այդ հարցի քննարկումը երկու փորձից հետո չկայացավ, քանի որ ՀՀՇ պատգամավորական [illegible] չմասնակցեց քվեարկություններին։

Ավարտվեց «ներկայացման» եւս մեկ արարը, իսկ հարցը մնաց օդում կախված։ ՀՀ ԳԽ ներկայացուցիչներն ուշ երեկոյան վերադարձան Երեւան։ Փետրվարի 18-ին Վանաձորի խորհրդարանը քննարկում էր այդ հարցը։ ■

ԵՐԵՎԱՆ

Նոր հանրահավաք հին կարգախոսներով

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Փառք աստծո, փողոցներում վերջապես ծնծաղիկներ հայտնվեցին։ Ուրեմն, գարունը մոտ է։ Սակայն ծնծաղիկը Հայաստանում գարնան միակ ավետաբերը չէ։ Երեկ Ազատության հրապարակում տեղի ունեցավ ԱԻՄ-ի կազմակերպած հանրահավաքը, որը նույնպես ապացույց է, որ օրերը տաքանում են։ Ուրբաթ օրը սովորականի պես ցուրտ էր, եւ եկեղեցու ոչ մի ներկայացուցիչ չօրհնեց հանրահավաքը (Պարույր Հայրիկյանը տեղեկացրեց, թե բոլոր հոգեւորականները կարգադրություն են ստացել հանկարծ չգալ եւ օրհնել հանրահավաքը), այնուամենայնիվ հրապարակում հավաքվել էր 6-7 հազար մարդ։ Իսկ կարգախոսները նույնն էին՝ «Սահմանադիր ժողով», «Իրավական պետություն» եւ այլն։ Նորությունը թերեւս այս մեկն էր՝ «ԱԻՄ-ը առաջնորդվում է Հայկ Նահապետի պատգամներով»։ Ինչեւէ։

Կարելի էր սպասել, որ ձմռան մղձավանջային ամիսների ընթացքում ժողովրդի մեջ կուտակված բողոքը փողոց դուրս կբերի անհամեմատ ավելի շատ մարդկանց, սակայն այդպես չեղավ՝ եւ դրա պատճառը ոչ այնքան հանրահավաքի կազմակերպիչներն էին կամ իշխանությունները, որքան այն, որ մարդիկ պարզապես կորցրել են վստահությունը եւ այլեւս չեն հավատում, թե կարելի է հանրահավաքների միջոցով ինչ-որ հարց լուծել (տխուր՝ նախադեպը ավելի քան ծանր դաս է եղել)։

Մինչդեռ հանրահավաքի ընթացքում քննության ենթարկվեցին հանրապետությունում ստեղծված սոցիալ-տնտեսական իրավիճակն ու դրանից դուրս գալու ուղիները, նախագահի բարոյական կերպարը եւ նրա հրաժարականի անհրաժեշտությունը, իշխանությունների վարած ներքին եւ արտաքին քաղաքականության հակասությունը եւ այլն։ Մասնավորապես այն միտքը հնչեց, թե քանի դեռ Հայաստանը ղեկավարում են այս իշխանությունները, խաղաղության չենք հասնի։ Ցավոք, հանրահավաքին իրենց մասնակցությունը չբերեցին հանրապետության ընդդիմադիր կուսակցությունները ու կազմակերպությունները (ասում ենք ցավոք, որովհետեւ դա թերեւս կարող էր ցույց տալ ընդդիմության իրական ուժն ու համախմբման հնարավորություն ստեղծել), եւ ԱԻՄ-ի ներկայացուցիչները ստիպված էին միայնակ խոսել համախմբման անհրաժեշտության մասին։

Պատասխանելով «Ազգ»-ի հարցին Պարույր Հայրիկյանը տեղեկացրեց, թե Սահմանադիր ժողովի վերաբերյալ ԱԻՄ-ի եւ ՀՅԴ-ի տեսակետների միջեւ էական տարբերություններ չկան, սակայն ՀՅԴ-ն, միջոցառում ունենալով Գառնիում, չի մասնակցում այս հանրահավաքին։ Նա ավելացրեց նաեւ, թե ԱԻՄ-ը միշտ պատրաստ է համագործակցության։

Ի դեպ, այս առթիվ, տեսակետ կա, թե ՀՅԴ-ն որպես կանոն խուսափում է ընդդիմության հետ համագործակցելուց՝ նպատակ ունենալով ոչ մեկի հետ չկիսել հետագայում ձեռք բերելիք իշխանությունը։ Մյուս կողմից, ընդդիմության առավել հավակնոտ թեւերը ԱԻՄ-ի հանրահավաքները սովորաբար ներկայացնում են որպես սոցիալական լարվածության արհեստական ուռճացման փորձ՝ դրանով իսկ փաստորեն ԱԻՄ-ը ներկայացնելով որպես ընդդիմության ջանքերը ճախող կազմակերպություն։

Պատահական չէ, որ թե իշխանությունները, թե ԱԻՄ-ը տեղի անտեղի հիշեցնում են, թե հանրապետությունում ընդդիմության առաջնորդը ԱԻՄ-ն է՝ վկայակոչելով նախագահական ընտրությունները։ Մինչդեռ այդ օրվանից ի վեր շատ ջրեր են հոսել, եւ սոցիոլոգիական հարցումները վկայում են, թե այսօր Հայաստանի բնակչության միայն 3 տոկոսն է աջակցում իշխանություններին։ Մնում է ենթադրել, որ մնացած 97 տոկոսը պարզապես հոգնել են հանրահավաքներից։ Սպասենք վաղվան՝ ՀՅԴ հանրահավաքին։ ■

Վաճառվում է 3 սենյականոց բնակարան Հ. Քոչարի փող.

Հեռ. 22-34-40

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPIR SU
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՄԱՐԳՍԵԱՆ / 582863
[illegible]
Apple Macintosh
համակարգչային [illegible]
«Ազգ» թերթի
Azg
morning daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010
Published in U.S.A. by AZG Publishing Co.
[illegible] Sherman Way, Suite 202 Canoga Park, CA 91303 [illegible]
Publisher
Dr. Nubar Kalaydjian
Executive Director
Vartan Karaoghlanian
Production Manager
Raffi Shoubookian
[illegible]
E-MAIL: INTERNET: ROOT
YEREVAN @ REX. IASNET. COM

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ, ԱԶԳ

ԵՐԵՎԱՆ

ԻՐԱՆԻ ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Հայտարարություն

Վերջին օրերին լուրեր են տարածվել, թե իբր Ադրբեջանի Հանրապետության օդուժը Հայաստանի Հանրապետության տարածք հարձակվելու համար օգտագործում է Իրանի Իսլամական Հանրապետության օդային տարածքը: Իրանի Իսլամական Հանրապետությունը ամենայն պարզությամբ ու հստակությամբ տեղյակ է նմանատիպ լուրերի տարածման սկզբնաղբյուրներին:

Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանատունը կրկին անգամ շեշտում է ղարաբաղյան հակամարտության նկատմամբ իր չեզոք դիրքորոշումը եւ ամենայն խստությամբ հերքում է նմանօրինակ անհիմն հայտարարությունները, որոնք նպատակ ունեն սաստկացնել ճգնաժամը եւ հետեւաբար միջազգայնացնել հակամարտությունը:

Իրանի Իսլամական Հանրապետությունը, հավատարիմ մնալով իր հզոր արտաքին քաղաքականությանը, ղարաբաղյան հակամարտության սկզբից ձգտել է պաշտպանել խաղաղության գործընթացը, ցուցաբերել զսպվածություն, ծանոթացնել հակամարտող կողմերին հակամարտության ծանր հետեւանքներին եւ պաշտպանել տարբեր երկրներ ու միջազգային ակտիվ կազմակերպությունների միջնորդական առաքելությունները հակամարտության խաղաղ կարգավորման գործընթացին: Ընդ որում, իրեն իրավունք է վերապահում Իրանի Իսլամական Հանրապետության օդային եւ ցամաքային ամուր սահմաններին հակամարտող կողմերից որեւէ մեկի ոտնձգության դեպքում ցուցաբերել կտրական եւ խիստ վերաբերմունք:

Իրանի Իսլամական Հանրապետությունն իր քաղաքականության հիմնական խնդիրներից մեկը համարում է բարիդրացիական հարաբերությունները բոլոր հարեւանների, այդ թվում նաեւ Հայաստանի Հանրապետության հետ, որի ժողովուրդը Իրանի ժողովրդի հետ ունի բարեկամության եւ համակեցության ընդհանուր եւ հինավուրց անցյալ: Այդ իսկ պատճառով երկու երկրների միջեւ պաշտոնական հարաբերությունների վերսկսումից ի վեր Իրանի Իսլամական Հանրապետությունը իր բոլոր ջանքերը գործադրում է կապերի եւ հարաբերությունների հիմքը առավել ամրապնդելու ու հզորացնելու համար: Ուստի նմանատիպ բամբասող լուրերը, որոնք տարածվում են «երկպառակություն սերմանիր եւ իշխիր» քաղաքականության շրջանակներում, ի զորու չեն որեւէ խոչընդոտ ստեղծել երկու երկրների կապերի եւ զարգացող հարաբերությունների հիմքում:

Երեւանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանատան մամուլի բաժին

ՄՈԼԴՈՎԱ

Հայտնաբերվել են կեղծ դրամներ

ՔԻՇՆԵՎ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մերձդնեստրյան մարզում հայտնաբերվել են տասը հազար ռուբլի արժողությամբ կեղծ թղթադրամներ: Ինչպես սպասվում էր, վերջերս այստեղ անցկացված դրամական բարենորոգման ընթացքում նախկին խորհրդային դրամների վաչ սոսնձված դրոշմանիշերը կեղծումից պաշտպանելու լավագույն միջոցը չէին: Արդեն շրջանառության մեջ են հայտնվել ամենապարզունակ ձեւով գունավոր քսերոքսով պատրաստված հազարավոր թղթադրամներ: Բանն այն է, նախկին խորհրդային դրամները շրջանառության մեջ թողնելու Տիրասպոլի իշխանությունների որոշման պատճառով այստեղ են հորդել մյուս հանրապետություններում շրջանառությունից հանված թղթադրամները: Դա հանգեցրել է տարածաշրջանի ֆինանսական շրջանառության, առեւտրի եւ արդյունաբերական կազմաքանդմանը: Տիրասպոլի բանկը հայտարարել է, որ բնակչությունից ընդունում է կեղծ դրոշմանիշերով դրամներ, սակայն վնասները կփոխհատուցվեն կեղծ դրամների տերերի հաշվին: ■

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍԻԱ

Քաղաքականության վերանայման պահանջներ

Քննարկելով վերջերս տեղի ունեցած Բիլ Քլինթոն-Նուրսուլթան Նազարբաեւ հանդիպումը, անգլիական The Finarcial Times թերթը փետրվարի 16-ի համարում գրում է, որ Կենտրոնական Ասիայի հանրապետությունները պատրաստ են բարեփոխումներ մտցնել իրենց կառավարման համակարգի քաղաքականության մեջ, այլապես Արեւմուտքն ստիպված կլինի վերանայել նրանց նկատմամբ վարած իր քաղաքականությունը:

Ղազախստանի նախագահը գոհ պետք է լինի այդ հանդիպումից, նշում է թերթը, քանի որ միջուկային զենքերի ապամոնտաժման վերաբերյալ արտահայտած իր պատրաստակամության փոխարեն նա ոչ միայն ստացավ 396 միլիոն դոլարի ամերիկյան օժանդակության խոստում, այլ նաեւ ամերիկացի պաշտոնական անձնավորությունների գովասանական խոսքերը երկրում շուկայական բարեփոխումներ մտցնելու եւ արեւմտյան ներդրումները քաջալերելու իր ջանքերի համար:

Սակայն քննարկված հարցերի փաթեթն ընդգրկում էր նաեւ մի շատ «նուրբ» հարց, որը վերաբերում է երկրի քաղաքական բարեփոխումներին: Առայժմ այդ բնագավառում Ղազախստանի ջանքերն այնքան էլ տպավորիչ չեն, հաշվի առնելով, որ երկիրը դեռեւս մնում է ամենակարող նախագահի իշխանության ներքո:

Երբ նախկին Խորհրդային Միության հանրապետությունների նկատմամբ Ամերիկայի որդեգրած քաղաքականության մեջ վերջին շրջանում երեւում են հստակ նախընտրություններ այն մասին, թե Ռուսաստանում կամ Մերձբալթիկայում ֆա[illegible] [illegible] են նշմարվում, [illegible] մնացած քաղաքական բազմակարծության փաստերը [illegible] մնում են անհայտ:

Բայց քանի ՆԱՏՕ-ի նման ներողական [illegible] հզոր կազմակերպություններ իրենց գործունեությունը ծավալում են դեպի արեւելք, նման փաստերի անտեսումը կարող է ճակատագրական դառնալ, զգուշացնում է թերթը: Այդ առնչությամբ առաջին «զոհը» նա համարում է ԵԱՀԽ-ն, որը հիմնադրվելով 1972-ին, հետամուտ էր լինում քաղաքական ժողովրդավարական սկզբունքների ամրապնդմանն ու արեւելք-արեւմուտք համընդհանուր անվտանգության ապահովմանը: Երկու տարի առաջ ԵԱՀԽ-ն եվրոպական առաջին կազմակերպությունը դարձավ, որ իր դռները բացեց նախկին Խորհրդային Միության հանրապետությունների առաջ: Սակայն այդ երկրներից բոլորը չեն, որ պահպանեցին մարդու իրավունքների նրա դավանած սկզբունքները: Տաջիկստանում, օրինակ, որ վերջին 18 ամիսների ընթացքում քաղաքացիական պատերազմի թատերաբեմ է դարձել, էթնիկական զտման եւ այլախոհներին հետապնդելու քաղաքականությունը խիստ տարածված է: Ուզբեկստանում դեռեւս ուժի մեջ է իշխանության վարչահրամայական ձեւը: Միակ հանրապետությունը, որտեղ ընդդիմադիր կուսակցությունները ազատ գործում են, Կիրգիզստանն է: «Ուզբեկստանն ու Թուրքմենստանը առանձնահատուկ են դեպի հետ գնալու, խորհրդային շրջանին հատուկ քաղաքականություն վարելու գործում,- ասում է Ուզբեկստանում աշխատող արեւմտյան մի դիվանագետ,- ճիշտ է, ոչ ոք չի ակնկալում, որ նրանք օրերից մի օր դառնան արեւմտյան հասկացությամբ ժողովրդավարական երկրներ, բայց երբ նրանք դեպի ետ են շարժվում, դժվար է հավատալ, որ նրանք երբեւէ կբավարարեն ԵԱՀԽ-ի պահանջները»:

ԵԱՀԽ-ի պաշտոնական անձինք առայժմ բացահայտորեն չեն խոստովանում, որ այդ երեւույթն ազդում է իրենց հեղինակության վրա, սակայն փորձում են բացատրել Կենտրոնական Ասիայի իրենց նոր անդամներին, որ որոշակի պարտավորություններ ունեն կատարելու: ԵԱՀԽ-ի համար դժվարությունը բարդանում է նրանով, որ հստակ լիազորություններ չունի իր շարքերից վտարելու անպարտաճանաչ անդամներին:

Կենտրոնական Ասիայի կառավարությունների մեծ մասն անտեսում է ԵԱՀԽ-ի բողոքները, նշելով, որ Արեւմուտքն էլ իր հերթին անտեսում է իրենց շրջանային խնդիրները: Արեւմուտքի կողմից միասնական ճնշում էլ չի բանեցվում ժողովրդավարական այդ պահանջների նկատմամբ, որովհետեւ առայժմ առաջնությունը տրվում է այնտեղ տնտեսական ճգնաժամերի հաղթահարման հարցերին: Մինչեւ օրս մոտ 10 միլիարդ դոլար է ներդրվել այդ երկրներում, եւ բնականաբար արեւմտյան գործարար շրջանները շահագրգռված են, որ այդ կողմերում կայունություն հաստատվի: Ղազախստանը նույնքան նավթ ունի, ինչքան Ռուսաստանը: Թուրքմենստանը աշխարհի չորրորդ նավթարդյունաբերողն է: Իսկ Ուզբեկստանը ոսկու հարուստ պաշարներ ունի:

«ԵԱՀԽ-ի համար ուղղակի ծիծաղելի դրություն է ստեղծվել. որդեգրել երկու տարբեր մոտեցումներ մարդու իրավունքների պահանջների նկատմամբ. մեկը սլավոնական եւ մերձբալթյան, մյուսը Կենտրոնական Ասիայի երկրների համար», նշում է ավագ մի դիվանագետ:

Այնպես որ ԵԱՀԽ-ն, իր իսկ շահերից ելնելով, պարտավոր է վերանայել իր դերն ու նշանակությունը, եւ Արեւմուտքը պետք է հստակեցնի իր քաղաքականությունը այդ երկրների հանդեպ, որպեսզի ուրիշ կազմակերպություններ չարժանանան ԵԱՀԽ-ի դառը ճակատագրին, եզրակացնում է թերթը:

ԱԼՄԱ ԱԹԱ

Անկախ ռադիոկայանը դադարեցրեց հաղորդումները

ԱԼՄԱ ԱԹԱ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ալմա Աթայի քաղաքային վարչակազմն արգելել է գերկարճալիքով գործող «Մաքս» ռադիոկայանի աշխատանքը, ռադիոկայանն զրկել աշխատավայրից այն պատրվակով, թե այն խախտել է ալիքների վարձակալման պայմանագիրը:

Սակայն, ռադիոկայանի նախագահ Վլադիմիր Լիսվինովի կարծիքով, իրական պատճառն այն է, որ ռադիոկայանի հաղորդումներում քննադատություն է հնչել Ալմա Աթայի քաղաքապետ Զամանբեկ Նուրքադիլովի հասցեին: Ներկայումս ԱՄՆ-ում գտնվող նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւի բացակայության պայմաններում, քաղաքապետը կարող է դադարեցնել Ալմա Աթայում եւս մի քանի անկախ ռադիոկայանների գործունեությունը:

Արդեն 17 թերթ արգելվել է այն պատճառով, որ Ալմա Աթայում լրագրային միակ «Դաուր» հրատարակչությունում տպագրական սարքավորումները իբր նորացվում են:

ՀԱԿԻՐՃ

Բանակցություններ եվրոպական բանկի հետ

ԲԱՔՈՒ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԹՈՒՐԱՆ-ՍՆԱՐՔ: Բաքվում սկսվեցին բանակցությունները «Ազերէներժի» պետական ընկերության եւ Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկի ներկայացուցիչների միջեւ՝ Ադրբեջանի էներգահամակարգի կատարելագործման նախագծի ֆինանսավորման հարցի շուրջը: Ներկայիս բանակցությունների օրակարգում Բաքվի առաջին ջերմաէներգետիկական կենտրոնում աղազերծիչ կայանքի գործարկման եւ Ենիքենդի հիդրոէլեկտրակայանի շինարարության ավարտման ֆինանսավորման հարցերն են: Ներկայումս Վերակառուցման եւ զարգացման եվրոպական բանկի ներկայացուցիչները՝ հարավային բաժանմունքի նախագծերի մասնագետ Քենջի Նակասոնան եւ էներգետիկայի գծով խորհրդատու Լուկիանո Գովալլին, տեղում ուսումնասիրում են իրադրությունը:

Էստոնիայում կենսաթոշակը բարձրացվում է

ՏԱԼԼԻՆՆ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Փետրվարի 15-ին Էստոնիայի կառավարությունը կենսաթոշակները բարձրացնելու որոշում ընդունեց եւ այն հանձնեց պետական ժողովի քննարկմանը: Նախագծով ենթադրվում է, որ հանրապետությունում միջին կենսաթոշակն ավելացվելու է 60 էստոնական կրոնով: Ապրիլի 1-ից նոր կենսաթոշակների անցնելու համար կպահանջվի 194,6 միլիոն կրոն: Կառավարությունն այդ գումարն ստանալու տարբեր միջոցներ է որոնում: Մասնավորապես փետրվարի 1-ից արդեն արդեն բարձրացվել է սպիրտի ակցիզային հարկը:

Բալթյան երկրների համատեղ զորավարժություններ

ՏԱԼԼԻՆՆ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Փետրվարի 22-23-ը Էստոնիայի Վիրու քաղաքի մոտակայքում կանցկացվեն Էստոնիայի, Լատվիայի եւ Լիտվայի զինվորական ստորաբաժանումների համատեղ զորավարժություններ: Ծրագրով նախատեսված են 12 կիլոմետրանոց քայլարշավ, հարձակողական գործողությունների մշակում եւ «հակառակորդի» հարձակման կասեցում: Զորավարժություններին հրավիրված են բալթյան պետություններում հավատարմագրված օտարերկրյա զինվորական կցորդներ: Ենթադրվում է հետագայում նման զորավարժություններ անցկացնել 4 ամիսը մեկ բալթյան բոլոր հանրապետությունների տարածքներում:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Նոր աշխատակարգ, նոր մոտեցումնե՞ր...

Ռուսաստանի խորհրդարանական «Յաբլոկո» խմբակցությունը (Յավլինսկի-Բոլդիրեւ-Լուկին) Պետական դումայում տարածել է մի փաստաթուղթ, որում իր տեսակետն է շարադրում հարավսլավական ճգնաժամը հաղթահարելու ուղիների շուրջ: Փաստաթղթում, որն Արմենպրեսին տրամադրեց ՌԴ ԳԽ մամուլի կենտրոնը, արտահայտվում է խմբակցության մտահոգությունը նախկին Հարավսլավիայի տարածքում ռազմաքաղաքական ճգնաժամի կտրուկ սրման եւ այն կարգավորելու նպատակով նախատեսվող ռազմատեխնիկական միջոցառումների կապակցությամբ, որոնք, ըստ հեղինակների, չեն կարող նպաստել արյունահեղությունը կանխելուն: Ուշագրավ է խմբակցության դիրքորոշումը առանձին սկզբունքային խնդիրների առնչությամբ: Մասնավորապես նշվում է, որ խաղաղ կարգավորման տեսանկյունից նպատակահարմար է ելնել հետեւյալ դրույթներից. Բոսնիայի եւ Հերցեգովինայի ազգային համայնքների ազատություն իրենց պետականության ընտրության հարցում, հրաժարում Բոսնիայի եւ Հերցեգովինայի ժողովուրդներին նրանց պետական կառուցվածքի վերաբերյալ արտաքին պլաններ պարտադրելուց, եւ վերջապես, հրաժարում սահմանների անխախտելիության սկզբունքի բացարձակացումից, դրանց՝ խաղաղ բանակցությունների ճանապարհով ճշգրտման հնարավորություն:

«Յաբլոկո» խմբակցության այս մոտեցումները, իհարկե, նոր չեն, նորը միայն քաղաքական դոգմաներից հրաժարվելու պատրաստակամության աշխարհագրության ընդլայնումն է: ■

airtours

ՏԻԿՆԱՅՔ ԵՎ ՊԱՐՈՆԱՅՔ

«Հայկական ավիաուղիներ» ավիաընկերության «Էյր տուրս» ճամփորդական գրասենյակն ամեն երկուշաբթի իրականացնում է ուղիղ ավիաչվերթներ դեպի Կրակով: Յանկացողների համար կազմակերպվում է եռօրյա շրջագայություն Կրակովից Բրատիսլավա (Սլովակիա):

Առաջին անգամ

Մարտի 3-ին «Էյր տուրս» ճամփորդական գրասենյակը կազմակերպում է ավիաչվերթ Երեւան-Քիշ (Իրանական կղզի Պարսից ծոցում, ազատ տնտեսական գոտի):

Զբոսաշրջիկները կտեղավորվեն հարմարավետ առանձնատներում, կճաշակեն պարսկական խոհանոցի համադամ կերակուրները, կայցելեն Քիշի բազմաթիվ արեւելյան եւ եվրոպական շուկաներն ու խանութները, որոնք իրենց բազմազանությամբ եւ էժանությամբ մրցակցում են աշխարհի ամենաէժան շուկաների հետ:

Մեր գրասենյակում դուք կարող եք ձեռք բերել նաեւ Յալթա-Ստամբուլ ծովային ճամփորդության ուղեգրեր:

Օգտվեք «Էյր տուրս» ճամփորդական գրասենյակի ծառայություններից եւ հաջողությունը միշտ կուղեկցի Ձեզ:

ՀԱՍՑԵՆ. ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43, ՀԵՌ. 53.05.11, 53.39.22:

digitised by A.R.A.R.@

հրատապ

ԲԱՆԱԿ

«Այս պատերազմը ոչ ոք «չի անցել»

Ինչպիսին է լինում «չհայտարարված» պատերազմի ավարտը: Պատական անձնատուրությո՞ւն, կարծես թե հարմար չէ: Ոչ մեկաս զատական բանակցությունների սեղա՞ն: Կարծես թե չի կայանում: Եւ այնուամենայնիվ, ինչպե՞ս: Եւ գլխավորը՝ ե՞րբ: Այս եւ այլ բաների մասին է մեր զրույցը գնդի հրամանատար Սեոս Մինասյանի հետ:

«Պնդակի առջեւ բոլորս հավասար ենք»

– Պարոն Մինասյան, մեր տղաների հետ զրույցիս, պաշտպանության նախարարից մինչեւ բրիգադների հրամանատարները եւ մյուսները, ես ինձ համար անցկացրի այսպիսի աստիճանակարգում կադրայիններ եւ ճակատայիններ: Ես հասկանում եմ, որ դա ամենաճիշտ բաժանումը չէ. չէ՞ որ կադրայինները նույնպես արդեն որերորդ տարին մասնակցում են մարտերին, իսկ հասարակ ֆիդայուց մինչեւ ազգային բանակի սպայի ճանապարհ անցածները հասցրել են հմտանալ տեսության մեջ: Եւ այնուամենայնիվ... մեկ-երկու տարի առաջ բանակի կազմավորման գրեթե առաջին խնդիրը կադրային սպաների պակասն էր: Այսօր, իմ կարծիքով, առկա է կիսաբացահայտ եւ կիսաքողարկված հակամարտություն «կադրայինների» եւ «ճակատայինների» միջեւ: Գուցե դա ինձ միայն թվու՞մ է:

Եւս մի բան. առաջինները գտնում են, որ չհայտարարված պատերազմի պայմաններում բանակի կազմավորման պատճառով «ճակատայինները», այսինքն Ղարաբաղում մարտական մկրտություն անցած նախկին ֆիդայիները այստեղ եւս գերակշռություն են հասել: Շատ ուրում, բերելով խրամատային եղբայրության այն յուրահատուկ ոգին, որը գուցե տեղին է մարտադաշտերում, բայց կործանարար է բանակի կազմավորման համար: Ուստի չկան պատշաճ կարգապահություն, կարգ ու կանոն, ըստ էության այն, ինչ կոչվում է բանակային ոգի: Դուք ի՞նչ կարող եք ասել այս առնչությամբ:

– Անկասկած, կադրային սպաները տեսական հիանալի պատրաստություն են անցել, սովորել ԽՍՀՄ ռազմական ուսումնարաններում: Երեւի նրանք չէին կասկածում, թե դա բավարար է բոլոր պայմանների համար: Եւ հանկարծ հայտնվեցին փաստի առջեւ: Այն բանակը, ուրեղ նրանք կկիրառեին իրենց գիտելիքները, պարզապես չի եղել: Այն նոր էր կազմավորվում, ըստ որում՝ մարտական պայմաններում: Սա առաջին: Երկրորդ, դա այն պատերազմը չէր, որը նրանք «անցել էին»: Դա ասում եմ ոչ թե վիրավորելու համար, այլ պարզապես այն պատճառով, որ այդպես էլ կա: «Կադրայինները» սովորել, աշխատել եւ «աճել» են բնականոն, խաղաղ պայմաններում, որտեղ ամեն ինչ, վերեւից մինչեւ ներքեւ, ենթակայություններից մինչեւ ներքին կոչումը կանխորոշված էր եւ տարիներով մշակված: Իսկ այստեղ միանգամայն այլ բան է՝ պատերազմի ընթացքում ծնունդ առնող բանակ: Այո, դուք իրավացի եք, երբ սպաներին բաժանում եք կադրայինների եւ ճակատայինների եւ նշում նրանց միջեւ առկա լարվածությունը: Արդեն հինգ-վեց տարի է, ինչ մեր տղաները, ինչպես ասում են, դուրս չեն գալիս խրամատներից: Նրանք այդ ժամանակամիջոցում շատ բանի են հասել: Խոսքը ոչ թե կոչումների, այլ փորձի, սեփական փորձի մասին է: Իրոք, մենք զինվորների հետ հավասարի պես ենք: Այո, մենք մարտական եղբայրության ու հավասարության ոգի ենք բերում: Մի՞թե կարող էր այլ կերպ լինել: Ես կամ մյուս «ճակատային» սպաները ննջում, ուտում, ապրում ենք մեր զինվորների պես: Ոչ թե զորանոցներում, այլ այնտեղ՝ ճակատներում: Դա հավասարություն է գնդակի առջեւ: Դա ջնջում է աստիճանակարգը: Համենայն դեպս առայժմ, քանի դեռ մենք դեռեւս գնդակների հարվածի տակ ենք: Ուստի մենք զինվորներին վերաբերվում ենք եղբայրների, ընկերների պես: Կադրայիններին բնորոշ են ենթակայությունը, տարածությունը: Բայց մեր պայմաններում դրանք կարելի է պահպանել շտաբներում եւ ոչ թե մարտադաշտերում: Այնտեղ բոլորս հավասար ենք: Հենց միայն մոտեցումների այս տարբերությունից ծագում են բազմաթիվ հակասություններ:

– Այսինքն՝ «տեսականից» բացի, դրանք պատահում են նաեւ գործնականու՞մ:

– Իհարկե, անենք որպես այսինչ շրջանում գտնվող կազմավորումների հրամանատար ես պետք է ստանամ որոշակի քանակությամբ պարեն, վառելիք, հանդերձանք եւ այլն: Իրականում ես ստանում եմ դրա գրեթե մեկ տոկոսը: Դուք հասկանում եք, թե դա ինչ է նշանակում: Բայց հենց որ ես այդ հարցով դիմում եմ «ում որ հարկն է», շտաբականներն անմիջապես դիրքավորվում են. «Ուրեմն դա մեզ չե՞ս վստահում, ուրեմն կասկածու՞մ ես: Այդպես ի՞նչն է քեզ ստիպում գալ եւ ստուգումներ սարքել»: Իսկ ինձ «ստիպում է» այն ցանկությունը, որ իմ զինվոր լինի

կուշտ, հագուստով եւ կոշիկով ապահովված, որ իմ տեխնիկան ունենա պահեստամասեր եւ վառելիք:

– **Խոստովանում եմ, դուք էլ ավելի մթագնեցիք իմ առանց այդ էլ աղոտ պատկերացումն իրավիճակի մասին: Ուրեմն, այնուամենայնիվ, զոհվու՞մ են: Կամ, մեղմ ասած, ինչ-որ մասը կորչում է:**

– Իհարկե, կորչում է:

– **Իսկ դուք գիտե՞ք, թե որտեղ:**

– Հիմա կբացատրեմ: Ես հանդիպեցի փոխնախարարին: Վերցրել էի այն ամենի ցանկերը, ինչ ստացել էր մեր բրիգադը: Խոսքը հիմնականում վառելիքի մասին էր: Ակնհայտ էր, որ մենք ստացել էինք հասանելիքի չնչին մասը: Ու՞ր էր կորել մնացածը: Սկսեմ փոքր-ինչ հեռվից: Այժմ մեր հանրապետությունում գոյություն ունի զորքերի տեղաբաշխման բրիգադային համակարգ: Այն իրեն չի արդարացնում, քանի որ բրիգադի հրամանատարը տեղակալներ (ի դեպ, դրանցից մեկը ես եմ) ունի շրջանային զորամիավորումներում: Բայց, ըստ էության, նրանք լիազորված չեն, օրինակ, տնտեսական հարցերում յուրենց իրավունքներ: Տեսեք, թե ինչպիսի անհեթեթություն է: Ասենք, օկրուգի համար Երեւանից վառելիքը կենտրոնացված կերպով առաքվում է Գորիս, որտեղ գտնվում է բրիգադի հրամանատարի կենտրոնակայանը: Արա ես այստեղից գնում եմ այնտեղ, որպեսզի իմ բաժինը բերեմ այստեղ: Ախր դրանք անիմաստ ուղեւորություններ են, հատկապես վառելիքի ճգնաժամի պայմաններում: Եւ նման օրինակները շատ-շատ են: Դրանք խորհրդային ժամանակների մնացուկներ են, երբ վառելանյութի պակաս չկար:

– Ոչ: Օրինակ հիմա մեր գունդը դուրս է գալիս շրջանային բրիգադի հրամանատարի օկրուգային ենթակայությունից: Այսինքն, ինքնուրույնություն է ստանում: Դա կվերացնի շատ խնդիրներ, այդ թվում՝ տնտեսական: Եւ հետո այդպիսով մեզ համար ավելի հեշտ կլինի պաշտպանել սահմանի որոշակի մասը: Իսկ դուք երեւի գիտեք, որ մեր տեղամասում դա ամենաերկարն է:

Հավերժական վտանգի գոտի՞

– **Ադրբեջանի ներկայիս ռազմական ձեռնարկման լրջությունն ակնհայտ է: Որքանո՞վ է լուրջ դրա քաղաքական կողմը:**

– Սա Ալիեւի վերջին հնարավորությունն է երկարաձգելու իր իշխանությունը: Մարտի են նետվել վերջին ուժերը: Հասկանու՞մ եք, բանակցությունների սեղանի շուրջը նստելուց առաջ Ալիեւը պետք է ցուցադրի իր բանակի զորությունը:

– **Իսկ այն իրո՞ք զորեղ է:**

– Ես հիմա կնկարագրեմ: Դա ամբոխ է, հսկայական ամբոխ, որի հետեւից գալիս են պատժիչ ջոկատներ: Սա իրողություն է եւ փաստ: Մենք դրանց մասին գիտենք գերիներից: Գիտենք նաեւ, որ ադրբեջանական բանակի շարքերում կան մոջահեդներ եւ վարձկաններ Ռուսաստանից, Ուկրաինայից, նախկին ԽՍՀՄ այլ երկրներից:

– **Եւ նրանք երեւի ավելի լավ են հանդերձավորված:**

– Դուք չեք էլ կարող պատկերացնել, թե որքան լավ: Թեեւ նրանց շնորհիվ մենք նույնպես բավական բան ստանում ենք: Ես խոսում եմ ռազմավարերի մասին:

– **Իսկ ինչո՞ւ եք կռվում նման հանդերձավորված ու մեծաքիվ բանակի դեմ:**

– Զինվորին չի կարելի ստիպել անվերջ կռվել իր կամքին հակառակ: Ուստի նրանց հետեւում են պատժիչները: Նրանք շարժվում են ամբոխի պես: Նրանց հրետանին կրակ է տեղում, իսկ մենք խնայում ենք փամփուշտները: Եւ այնուամենայնիվ... Այնուամենայնիվ նրանք փախչում են, քանի որ, կրկնում եմ, նրանք չեն զգում, թե դա իրենց պատերազմն է: Նրանց գնում են մարտի, ավելի ճիշտ, նրանց տանում են մարտի, քանի որ դա Ալիեւի վերջին հնարավորությունն է, որը ձգտում է ապացուցել, թե ինքը հզոր բանակ ունի: Բայց դա թվացյալ է, քանի որ դա չկա: Ու թեեւ մենք մեծ կորուստներ ունենք, նրանց կորուստներն անհամեմատելի են մերի հետ: Երբ ունենայինք վանգվածային լրատվության լավ միջոցներ, երբ առաջավոր գծում ֆիլմ նկարահանեինք, Մոսկվային ցուցադրեինք, թե ինչպես է հարձակվում մեր հակառակորդը, ապա նրանք ինչքան անհավասար են, բայց չնայած դրան, նրանք ինչպես են փախչում, որքան բան են թողնում մարտադաշտում... Գիտե՞ք, թե դա ինչ տպավորություն կգործեր այնտեղ: Դա առանց էլ ձայնի կհամոզեր, որ սա իրենց պատերազմը չէ, այսինքն, իրենց շահերի ու շարունակության համար չէ: Հայրություններ մնում են մարտադաշտում, այնինչ ծնողներին չեն ասում նրանց ճակատագրի մասին: Եւ նրանք սպասում են... Իսկ պարոն Ալիեւը մարտի է ուղարկում նոր զինվորների անփորձ տղաների: Երբ նա այստեղ ձախողում չկրի այժմ, գուցե խաղարկվի նաեւ Նախիջեւանի խաղաքարտը: Տեսեք, ըստ էության նրանք կրակ են բացում հանրապետության փաստորեն ամբողջ սահմանամերձ ճակատով. Իջեւան, Նոյեմբերյան, Տաուշ: Փորձել են Արարատում, Վայքում, Եղեգնաձորում:

– **Այսինքն, սա արդեն դժվար է անվանել չհայտարարված պատերազմ: Չէ՞ որ փաստորեն գրեթե մեր ամբողջ սահմանի երկայնքով մարտեր են ընթանում:**

– Այո, այդպես էլ կա:

– **Իսկ քանի որ այդպես է, ինձ, օրինակ, շատ է զարմացնում, երբ ասում են, թե մենք ձեռնպահ ենք մնում սահմանամերձ գոտում պատասխան ձեռնարկումներից: Եթե սա պատերազմ է, ապա ինչու՞ չպատասխանենք այնպես, ինչպես հարկն է:**

– Քանի որ այս բոլոր տարիներին մենք այնուամենայնիվ ջանացել ենք գտնել քաղաքական լուծում, չխորացնենք հակամարտությունը:

– **Բայց այս չորս տարիները ցույց տվեցին, որ չնայած դրան, մեր հակառակորդի ագրեսիվությունը չի ավելացել:**

– **Ենթադրենք հայտարարվեց պատերազմ: Ուրեմն ի՞նչ, ո՞րն է դրա վերջը: անձնատուրությո՞ւն: Մենք կամ նրա՞նք:**

– Անձնատուրությունը գոնե հասկանալի կլիներ: Իսկ երբ պատերազմը «չհայտարարված» է, դրա վերջը նույնպես կլինի չհայտարարվա՞ծ: Այսինքն, վերջ չի՞ լինի: Օրինակ, դուք ճակատային սպա եք, ինչպե՞ս եք պատկերացնում այս տարօրինակ պատերազմի ավարտը:

– Չգիտեմ... Ինքներդ ասացիք, որ ես ճակատային սպա եմ: Դա իմ իրավասության մեջ չի մտնում: Չգիտեմ... Իմ կարծիքով, դա այնուամենայնիվ քաղաքագետների ձեռքին է: Ինձ թվում է, որ իշխանության վերին դոռերը պետք է հասնեն փոխըմբռնման: Այսինքն, մենք պետք է հասկանանք, որ խեղում ենք մի ամբողջ սերունդ, իսկ նրանք ոչ միայն խեղում, այլեւ կորցնում են սերունդ: Տարբերությունը սա է. մենք խեղում ենք, նրանք կորցնում: Սա պետք է հասկանան քաղաքագետները: Գիտեք, առհասարակ տարօրինակ իրավիճակ է: Զոհվում են մեր տղաները, ուրիշները նրանց կյանքի գնով պաշտպանում կամ գրավում են տարածք: Գրեթե այս ամենը մնում է մի տեսակ անտեր: Ուստի կարող է վերածվել նոր մարտական գործողությունների օջախի: Դա ոչ թե չեզոք հող է, այլ կարծես թե ոչ մեկինը չէ մինչեւ նոր տեր ունենալը: Այստեղ ի՞նչ պետք է լինի. սահմա՞ն, պե՞տք է բնակեցնե՞լ, թե... Ես չգիտեմ, թե ինչպես պետք է այդ ամբողջը պահել, որպեսզի այդ տարածքը չվերածվի հավերժական վտանգի գոտու:

– **Իսկ մենք ինչո՞ւ կարող ենք այն պահել:**

– Ցավալի է, որ դուք տալիս եք այդ հարցը, որ այն առհասարակ գոյություն ունի: Պատճառն այն է, որ այսօր շատերը դեռ կարծում են, թե այս պատերազմն իրենց չի վերաբերում, թե իրենց զավակները պետք է դրանից դուրս լինեն: Եւ հետո, հարկավոր է սահման, պետական հստակ սահման: Պետք է անցկացվի իրական սահման, որպեսզի բոլորն իմանան, սա մեր տարածքն է, իսկ այնտեղ նրանցն է: Այդ ժամանակ ժողովուրդն էլ այնտեղ բնակություն կհաստատի եւ կարգի ու կանոնի: Եւ մենք կիմանանք, որ սա մեր պետական սահմանն է, եւ մենք պետք է այն պաշտպանենք: Իսկ այսօր պատահում է, որ տասը կիլոմետր վերցնում, առաջ տալիս ենք, հետո կրկին հետ վերցնում... Սա ոչ թե չեզոք գոտի է, այլ անվերջ մարտերի գոտի:

Այստեղ հնարավոր կլիներ վերջակետ դնել, բայց... Բայց ռադիոյով հաղորդում էին Ռուսաստանում Ադրբեջանի դեսպանության մամլո կցորդ Ֆարհադ Աղամալիեւի այն խոսքերը, թե հայերն այժմ մեծ կորուստներ են կրում Ղարաբաղում, թե նրանց շարքերում զգալի է շփոթություն եւ այլն: Եւ ես վերհիշեցի Սեոս Մինասյանի այն խոսքերը, որ մեզանում տեղեկատվության դիվածքը վատ է, որ զինվորները բերանը չեն ստանում եւ կտրված են աշխարհի իրադարձություններից, որ խաղաղ բնակչությունը տեղյակ չէ դեպքերի ընթացքին այն ոգով, որն այժմ այնքան անհրաժեշտ է, որ ծնողներն ամեն ինչ անում են իրենց զավակներին բանակային ծառայությունից եւ նույնիսկ հավաքներից զերծ պահելու համար, որ բանակին այժմ հարկավոր են քաղաքական դաստիարակներ, որ քաղաքացիական բնակչության մեջ անհրաժեշտ քարոզչական աշխատանք չի կատարվում: Եւ վերջապես, այն, որ քաղաքի դեր ստանձնելով, նա իր զինվորներին ասում է. «Երբ դուք այսօր ծառայում կամ աղոթում եք Սիսիանում, Գորիսում կամ Կապանում, ձեր տունն ու սահմանը Սիսիանը, Գորիսը կամ Կապանը չեն: Ձեր տունն ու սահմանն են Սիսիանը, Գորիսը, Կապանը, Երեւանը, Լաչինը, Քելբաջարը, Մարտակերտը, Շահումյանը... Ամենուրեք սահման է: Իմ տունն այնտեղ է, որտեղ ծառայում ու մարտնչում է իմ զինվորը. եւ երբ այսօր ես այնտեղ կանգնած չլինեմ նրա հետ, վաղը տանը չեմ լինի: Վաղը ոչ ես, ոչ էլ մեզնից որեւէ մեկը տուն չենք ունենա: Եւ սա պետք է ըմբռնեն բոլորը»:

Սա տարօրինակ, չհայտարարված պատերազմ է, առանց անձնատուրության պատերազմ, քաղաքագետների պատերազմ: Վերջին խոսքը նրանցն է: Սպասում ենք դրան...

ՍՊԱՌՆԱԼԻՔՆԵՐ

Ռուսաստան. Քիմիական սպառնալիքի ահավոր վտանգը

Ռուսական քիմիական ռումբը ոստիկանական գաղտնի՞ք է, թե հանրահայտ խորհուրդ։ Մոսկվայում պրոֆեսոր Վիլ Միրզայանովն իր ազատությամբ է վճարում քիմիական զենքի գաղտնի խախտման եւ այն հրապարակման համար, որը մասնագետներին վաղուց է հայտնի։ Երեկվա հարգված գիտնականն այսօր հայտնվել է սովորական մարդասպանների բանտախցում։

Սկանդալը ոչ պակաս այնտեղից, որտեղից չէին սպասում։ Տասնամյակներ ի վեր մի խումբ գիտնականներ, որոնք փորձում են ստեղծել խիստ մահացու նյարդակազմալուծիչ գազեր եւ պարծենում ամերիկացի մասնագետներից ավելի արդյունավետ գործելու համար։ Ավելին՝ բանաձեւերի այդ պահապաններն այժմ սպառնում են խոսել, ելնելով հանրակարծահաս մարդասիրական մղումից եւ այն զգացումից, որ իրենք խաբվել ու շահագործվել են վերադասների կողմից։ Առաջին բացահայտումն այն է, որ Ռուսաստանի ռազմական թունանյութերի քանակությունը շատ ավելին է, քան պաշտոնապես խոստովանել է այդ երկիրը։ Անցյալ տարի քիմիական զենքին վերաբերող Փարիզի միջազգայինը կնքելիս Կրեմլը պարտավորվել էր նշել իր զինանոցի ստույգ պարունակությունը։ Նա խոստովանեց, թե ունի 40 հազար տոննա տարբեր թունանյութեր, այդ թվում 32 հազար տոննա նյարդակազմալուծիչ քիմիական զենք։ Երեք ընդոստ գիտնականներից մեկը՝ Վլադիմիր Ուգլեւը, որը նաեւ [illegible] ռումբի հեղինակներից մեկն է, պնդում է, թե Մոսկվան արդեն արտադրել է 80 հազար տոննա հենց միայն խեղդող [illegible] գազ, որն առաջին անգամ օգտագործել էին գերմանացիները առաջին աշխարհամարտի տարիներին Բելգիայի Իպր բնակավայրում։

Ռազմական քիմիայի այս կայանների համար անվտանգ քիմիական զենքի քանակության հարցում Ռուսաստանի ստախոսության ապացույցը Սարատովի մարզի Շիխանի բնակավայրի զինավարժարանն է։ Այստեղ կողմնակի մարդկանց այցից հետո շարունակվում են [illegible] փորձարկումները, սառնասրտորեն [illegible] թունանյութերի մեծ ամբար։ Այստեղ է, որ բանակը փորձում է ոչնչացնել իր քիմիական զենքի ավելցուկները, քանի դեռ արեւմտյան դիտորդները կարող են մարդկանց պանդխտաբար բնաջնջել մեկուսի դժվարանցանելի անմնաս երկու տարբեր գազերի

չեն հասկացել խաբեությունը։ Այս ամենը տեղի է ունենում անվտանգության ամենատարրական կանոնների հակառակ։

Ըստ երեւույթին, թունանյութերի ամբողջ պահեստներ են թաղվել, կամ այրվել առանց անվտանգության որեւէ միջոցառման։ Հարկ չկա զարմանալու, որ հենց Շիխանիում են դիտվում ամենամեծ թվով աչքի բորբոքումներ ու քաղցկեղներ, կրկնակի գերազանցելով Ռուսաստանի միջին ցուցիչները։ Պետական գաղտնիքը պարտավորեցնում է, որ նման շրջաններին առնչվող բժշկական տեղեկությունները նույնպես խնամքով թաքցվեն։ Սակայն հայտնի է, որ 60-ական թթ. Կամբարկայի ռազմակայանում իպրիտի ոչնչացմանը մասնակցած զգալի թվով զինվորականներ մահացել են քաղցկեղից։ Կենտրոնական Ռուսաստանում Նովոչեբոկսարսկի զինամթերանոցի մոտակայքում բնակչության շուրջ 90 տոկոսը տառապում են տարբեր հիվանդություններից։ 1993 թ. Շիխանի 12 հազար երեխաները նախորդ տարվանից կրկնակի ավելի շատ են հիվանդացել շնչառական հիվանդություններով, իսկ բաղադրությունների թիվը եռապատկվել է։

Արեւմտյան ռազմաքիմիական արդյունաբերության ամենամեծ [illegible] զենքի պաշարների [illegible] միայն։ Նոր, Ռուսաստանն ունի երկու նոր [illegible] զենքեր, որոնք միախառնման դեպքում։ Առաջին զենքը, որ կոչվում է VX, պատրաստված է Փարիզի միջազգայնորեն արգելված քիմիական նյութերից, որոնք պետք է շուտով ոչնչացվեին։ Երկրորդն այս բնագավառում երբեւէ ստեղծված ամենաահավոր զենքն է, քանի որ անբուժելի է։

Վլադիմիր Ուգլեւի խոսքերով, որ A-232 պայմանական անունով հայտնի գազն ստեղծողն է, այդ զենքի յուրահատկությունը դրա բաղադրիչների պարզությունն է, որոնք օգտագործվում են քաղաքացիական արդյունաբերության մեջ. հետեւաբար միջազգային փորձագետների վերահսկողությունից դուրս են գտնվում։ «Մենք գիտենք, որ նման զենքի քիմիական պարամետրերը չեն կարող երկար ժամանակ գաղտնի մնալ գեներալների կամ ահաբեկիչների նկրտումներից», խոստովանում է Վլադիմիր Ուգլեւը։ Հարցն այն է, թե ո՞վ է արդյոք հրապարակել դրա բաղադրությունը, պահանջելով միջազգային խիստ վերահսկողություն, թե՞ նախընտրելի է սպասել մինչեւ ինչ-որ «արտաքին» տեղի տան նա մեր զգոնության հանդեպ»։

Թույլ տալով A-232 զենքի ստեղծման ընթացքում ձեռք բերված արդյունքները եւ հիշյալ երկու զենքերի հեղինակներին մեղադրելով «պետական գաղտնիքի բացահայտման» համար, Կրեմլը կարծես թե փոշոտել է երկրորդ ուղին։

Le Point, 12 փետրվար

ՀԱՄԱՌՈՏ

Հակամարտ ուժերի համաձայնություն Լիբերիայում

ԱԲԻՋԱՆ, 18 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Լիբերիայի հիմնական հակամարտ ուժերը համաձայնության համար անցումային կառավարության կազմավորման շուրջը, որը գործելու է մարտի 7-ից։ Սոնրովիայից ստացված հաղորդումների համաձայն, Լիբերիայի մայրաքաղաքում կայացած բանակցություններից հետո ներկայիս ժամանակավոր կառավարությունը, ազգային հայրենասիրական ճակատը եւ Լիբերիայի ազատագրման միացյալ ժողովրդավարական շարժումը նույնպես որոշել են նույն օրն իսկ ձեռնամուխ լինել զինված կազմավորումների զինաթափմանը։

Անփոփելով եռակողմ խորհրդակցությունների արդյունքները, Լիբերիայում ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի հատուկ ներկայացուցիչ Թրեւոր Գորդոն Սոմերը հայտնեց, որ երկրում առաջին ազատ ընտրությունները կանցկացվեն այս տարվա սեպտեմբերին։

Կիմ Չեն Իրը վիրավորվե՞լ է արդյոք

ՍԵՈՒԼ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Հարավային Կորեայի խորհրդարանի ընդդիմադիր կուսակցության ղեկավար Լի Գի Թեկն այսօր, արտասահմանյան «լավատեղյակ» աղբյուրներ վկայակոչելով, Սեուլում հայտարարեց, թե ԿԺԴՀ նախագահ Կիմ Իր Սենի որդի ու ժառանգորդ Կիմ Չեն Իրն իբր «կորցրել է առողջությունն ուժեղ վիրավորվելու հետեւանքով»։ Այդ աղբյուրների համաձայն, դրա պատճառը կարող էր լինել ավտոմոբիլային վթարը կամ մեկ այլ դժբախտ պատահար։

Մինչդեռ Ճապոնիայի կառավարությունը Կիմ Չեն Իրի վիրավորվելու վերաբերյալ այսօր Հարավային Կորեայում տարածված սենսացիոն հաղորդման կապակցությամբ հայտարարել է, թե ինքը որեւէ լրացուցիչ տվյալ չունի այդ առնչությամբ։ Այդ մասին այսօր հայտարարեց Ճապոնիայի արտգործնախարարության ներկայացուցիչը։

Ի նշան բողոքի

Հունաստանը հայտարարել է, որ այսուհետեւ չի թույլատրելու, որ Մակեդոնիան օգտվի իր երկրի Սալոնիկ նավահանգստից ապրանքներ փոխադրելու հնարավորությունից։ Քննադատելով Արեւմուտքին այդ հանրապետության ճանաչման առթիվ, Հունաստանը նաեւ որոշել է փակել իր հյուպատոսարանը այնտեղ։

ՆԱՏՕ-ին անդամակցելը Հունգարիայի առաջնահերթ խնդիրն է

ՓԱՐԻԶ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ «Հունգարիան իրեն լիովին անվտանգ չի զգա, քանի դեռ չի դարձել ՆԱՏՕ-ի լիիրավ անդամ», հայտարարել է Հունգարիայի վարչապետ Պետեր Բորոշն այսօր Փարիզի «Ֆիգարո» թերթում հրապարակված հարցազրույցում։ Նրա խոսքերով, ՆԱՏՕ-ին անդամակցելը «Հունգարիայի դիվանագիտության առաջնահերթ խնդիրն է»։

Ահաբեկչություն Հարավաֆրիկյան Հանրապետությունում

ՅՈՀԱՆԵՍԲՈՒՐԳ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Դուրբանում, հենց նշանակետների աչքի առջեւ յուրեքանչյուրի օրը 3 անհայտ անձինք գնդակահարեցին Նաթալի նահանգում Հարավային Աֆրիկայի Աֆրիկյան Ազգային կոնգրեսի ղեկավարին։ Ինչպես Դուրբանում հայտնեցին ոստիկանության եւ Աֆրիկյան Ազգային կոնգրեսի ներկայացուցիչները, ահաբեկիչները 63-ամյա Ջորջ Մբելեին դիմահար գնդակահարել են Պորտ Շեպստոն քաղաքի մոտ գտնվող իր դոմոգում։

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՎԱԾ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ

Երեւանի հատուկ մասնագիտացված բժշկական ուսումնարանը սկսում է գարնանային ընդունելությունը

ատամնատեխնիկական, մանկաբարձական եւ բուժքույրական բաժիններում

Դիմումների ընդունելությունը մինչեւ մարտի 10-ը։

Մանրամասնությունների համար զանգահարել 22-58-27, 26-23-22, 23-47-67 հեռախոսահամարներով։ Հասցեն՝ Երեւան, Քաղկամուրթյան փող. 59 ա, թիվ 78 դպրոց։

ԼՈՆԴՈՆ

Սպանությունը սասանում է Մեյջորին

Քաղաքական դետեկտիվ վեպի որեւէ հեղինակ դժվար թե ավելի հետաքրքիր սպանություն երեւակայեր։ Պահպանողական Ստեֆեն Միլիգանին, որն անուրի էր, պահպանողական կուսակցության ծագող աստղերից մեկը, հավասարակշռ-ի մեջ [illegible], լրագրող, խորհրդարանի անդամ, փետրվարի 7-ին սպանված գտան Լոնդոնի արեւմտյան շրջանում գտնվող իր տանը։ Նրա գլխին հագցված էր աղբի տոպրակ, վզի շուրջն այն կապված էր պարանով։ Միլիգանը մերկ էր, բացառությամբ կախակապերի եւ կանացի գուլպաների։ Նրա կողերը սեվերադրված էին, այտերը վարդագույն ներկված։

1979 թվականից ինքնանպատակ գլուխ գտնվող եւ ընտանեկան արժեքներին վերադառնալու կոչեր անող բարիների կուսակցության համար սա ուժգին հարված է։ Հանրությունը ըմբոշխնում է պահպանողականների բարքերի հետ կապված այս հերթական սկանդալը եւ ինքնիրեն հարցնում երկրի ղեկավարների բարոյականության եւ առաքինության առնչությամբ։ Անգլիայում դեռ չեն մոռացել լրտեսության եւ խաղամոլական երեկույթների խառնուրդ դարձած «Պրոֆյումո» գործը, որը 1963 թ. սասանել էր Մակմիլլանի կառավարության հիմքերը։ Քանզի Ստեֆեն Միլիգանը պահպանողականների առավել վառ ներկայացուցիչն էր։ Նա պաշտպանության պետական քարտուղարի աջ ձեռքն էր եւ գրավում էր ռազմահայրենասերների վստահությունը։

«Սա խնդրական աղետ է Ջոն Մեյջորի համար», գրում են թերթերը, Վեստմինստերյան պալատում։ Այն պահին, երբ վարչապետ Մեյջորը փորձում էր նոր շունչ հաղորդել իր քաղաքական առաքինությանը, պաշտպանելով Մաաստրիխտի պայմանագրի վավերացման օրենքին հակված ներ հաղթելով անհամաձայնությունը եւ միջնադարյան երկխոսությունը վերականգնելով Օլստերում, նրա հենց կողքին պայթում է մի նոր սկանդալ։ Իրոք, Ստեֆեն Միլիգանը ոչ միայն ազդեցիկ կուսակցական գործիչ էր, այլեւ Մեյջորի անձնական ընկերը։ Խորհրդարանում չկային մեծամասնության [illegible] ձայն [illegible] պահպանողականների ղեկավարության համար քաղաքական մեծամասնությունը կարող է վտանգավոր լինել։ Մայիսին կայանալիք մունիցիպալ ընտրությունները եւ եվրոպական նախատեսված խորհրդարանական ընտրությունները բավական դժվար են դառնում լեյբորիստական կուսակցության դեմ հանդիման, որը հարցումների տվյալների համաձայն անընդհատ բարելավում է իր դիրքերը։

Անորոշանալիքն հիվանդավորություն, այլեւ [illegible] կապված կանխատեսելի զարմանալիքներ։ Այս ամենը լրջորեն վնասում է վարչապետ Ջոն Մեյջորի վարկին, որն իր կուսակցությունը վերադարձնելու նպատակով ընտանեկան եւ հիմնարար արժեքներին վերադառնալու կոչեր է անում։ «Վերադարձ հիմքերին» կարգախոսի հենց միայն հիշատակումը բավական է, որ իր կուսակցությունը սասանվի եւ միամտաբար ծաղրի [illegible] ծիծաղը շարժելու համար։

Le Point, 12 փետրվար

[illegible]

Ֆրանսիայում կաքավիկները վերադառնում են

Ֆրանսիացիների առօրյա կյանում կեսօրվա ընդմիջումին ճաշելու համար, տուն գնալը վերացել է։ Մարդիկ սովորել են տնից դուրս ճաշելուն։ Սակայն, երբ նախկինում օգտվում էին ռեստորաններից կամ ճաշարաններից, հիմա տնտեսական տագնապի պատճառով ավելի հին սովորությունների են վերադառնում. ճաշը տնից կաթսայիկներով բերելով։ Ըստ սոցիոլոգիական հետազոտական հաստատությունների, 20 տարվա ընթացքում տնից դուրս ճաշողների թիվը 40 տոկոսով ավելացել է, որը բացատրվում է «ժամանակ խնայելու» եւ «ընկերների հետ շփվելու պահանջ» պատճառով։ 1991 թ. 4 ֆրանսիացուց մեկը շաբաթվա 6 օրերին «դասականորեն» ընդմիջման խոհանոցին։ Իսկ վերջերս տնից դուրս ճաշելու այդ հաճույքը միայնակ վերածվել է [illegible] վայրերում, գործի տեղում [illegible] իրողությունը», ինչպես [illegible] 50-ական թթ.։ Տարբեր [illegible] մարդիկ սա գլխավորապես [illegible] են խնայողությամբ եւ ավելի առողջարարությամբ։

Այսպիսով, Ֆրանսիայում գործարանների, դպրոցների, հիմնարկների մոտ փոքրիկ ճաշարանների բովանդակությունը ավելանում են, սակայն փոխուց բանվորների [illegible] ծած կաքավիկների [illegible] ավելանում են։

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

$(X+Y)^2$=Երանի նրանց, որ...

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Սրանք արտիստի վերջին լուսանկարներն են վերջին ներկայացումից եւ վերջին ծննդյան տարեդարձի հանդեսից, որ կազմակերպել էր Թամար Հովհաննիսյանը 1993 թ. հուլիս. ներկայացման ֆինալը՝ 63-ամյա Մհեր Մկրտչյանը հացագործի, Թամար Հովհաննիսյանը հացագործի կնոջ դերում: Մյուս լուսանկարն արված է մի քանի րոպե անց (դերերը նույնն են)... Առջեւում ամերիկյան ու ֆրանսիական (Ֆրանսիայում տեսական մասնակցությամբ) երկարամետ հյուրախաղերի խոստումնալից հեռանկարն էր, որն այս բեմերով պիտի ուղեկցեր Մարսել Պանյոլի «Հացագործի կինը» ու Հակոբ Պարոնյանի «Պաղտասար Աղբար»:

Բայց հիմա վարագույրը գոց է, դատարկ ֆրանսիացիներ, ամերիկացիներ եւ հայեր, հյուրախաղեր չկան: Առջեւում միայն Մհեր Մկրտչյանի արտիստական թատրոնի մազից կախված ճակատագիրն է:

1988-ին ստեղծված այս թատրոնն ստուդիան առաջին տնտհաշվարկային էր: Երկար ժամանակ թատրոնի հաստիքային դերասանները միայն իրենք էին: Մհեր Մկրտչյանը նաեւ գեղարվեստական ղեկավար, տնօրեն, որն իր [illegible] վարձատրվում էր միայն որպես արտիստ (չէր սիրում «դերասան» բառը): Ներկայացումների համար հրավիրվող դերասանների հետ պայմանագիր էր կնքվում: 93-ի մայիսից թատրոնում մշտապես ընդգրկվեց նաեւ Տիգրան Ներսիսյան եւ Նելլի Խերանյան զույգը: Նշանակված վերջին աշխատավարձը բոլորի համար նույնն էր՝ 300 դրամ. «Դուք էլ իմ չափ ստանում ունեք, դեռ իմն ավելի փոքր է» (2/3-ը հեռացված էր):

«Այն ահռելի աշխատանքի դիմաց, որից նաեւ ինձ էր բաժին հասնում, մենք չէինք վարձատրվում: Մեր միջոցները բավական սուղ էին: Թատրոնի այս տեսակը պետությունից ոչինչ չի ստանում: Ի՞նչ եկամուտ պիտի ապահովենք մեր 114 տեղանոց սրահով...»- Թ. Հ.:

Թատրոնի սկզբունքն էր հրավիրված ռեժիսոր, հրավիրված դերասան եւ այլն: Առաջին հարցը, որ տրվում էր դերասանին՝ ի՞նչ ես ուզում խաղալ... Բեմ, ուր իրականանում էին տաղանդավոր անհատականությունների ցանկությունները: Թատրոնի ապագայի փոքրիկ ու առաջին մոդելը...

Թատրոնը հիմա «թանգարանացման» դեմ պայքարի մեջ է. «Դերասանի ի՞նչը տուն-թանգարան դարձնես, այն դերե՞րը, որոնք այլեւս չի խաղում... Դերասանի թանգարանը գործող թատրոնն է, երբ բեմական հագուստը մի այլ դերասան է հագնում, արթնեցնում նրա խաղացած դերը: Կոստյումը կախել թանգարանում, նշանակում է սպանել դերասանին, նրա տեսակը. Թամար Հովհաննիսյան, ինչքան կարելի է թանգարանապես ու գերեզմանապես լինել: Երբ մահացավ Հրաչյա Ներսիսյանը, Վարդան Աճեմյանը Պաղտասար Աղբարի կոստյումը Մհերին հանձնեց, եւ 30 տարի շարունակ նա աշխարհի բեմեր դուրս եկավ Հրաչյա Ներսիսյանի խալաթով. դա նշանակում էր, որ Մհերի արվեստն օդից չէր գալիս, Ներսիսյանի ավանդներից էր գալիս»:

Հունվարի 11-ին թատրոնի գեղխորհուրդը 2 տարի ժամանակով գեղարվեստական ղեկավար եւ տնօրեն է ընտրել Թամար Հովհաննիսյանին: Ընտրությունը կայացել է այն կանոնադրության շրջանակներում, որի մշակմանը մասնակցել է ինքը Մհեր Մկրտչյանը:

[illegible] պիտի ապրի նրա թատրոնը, [illegible] ընդունենք, որ այն, գոնե առայժմ, [illegible] ղեկավարի մի մաս, որը շատ [illegible] է նրա մտահղացումներին [illegible] Նորություն չէ, որ այս թատրոնը Մհերն ու Թամարն են ստեղծել... Իհարկե, սա չի նշանակում, թե նա թատրոնի տերտիրականն է լինելու, ռեժիսորներ պիտի հրավիրվեն, կիսատ մնացած բոլոր գործերը պիտի գլուխ բերվեն...» Տիգրան Ներսիսյան:

Դեռ 88-ից բեմական տարբերակի հրաշալի լուծում էր սպասում Լեւոն Շանթի «Կայսրը»: Վերջնական տարբերակը, մակետը, երաժշտական ձեւավորումը, նկարչական ձեւավորումը, բեմերն արդեն պատրաստ են, եւ թատրոնը, պարզվում է, թանգարաններ բացելուց զատ ուրիշ անելիքներ շատ ունի: Օսբորնի «Ետ նայիր զայրացած» պիեսը եւս պատրաստ է բեմադրության. դեռ Մհեր Մկրտչյանն էր մտածում ռեժիսորի ընտրու-

թյան մասին: Երազում էր իր էկրանավորած Գորկու «Հատակում» պիեսը բերել բեմ (պիես, որին սիրահարված էր 47-ից): Արտիստական թատրոնի գեղխորհուրդը որոշել է անպայման վերականգնել Մհեր Մկրտչյանի բեմադրած «Հացագործի կինը», որի վրա աշխատել է 7 տարի, իսկ դրա բազմաթիվ տարբերակները գրի առել ու նաեւ մշակել է Թամար Հովհաննիսյանը:

«Մարդիկ տարիներով «Արքայադուստր Տուրանդոտ» են դիտում եւ դրանով սերունդներ կրթում, կարծում եմ, որ Մհեր Մկրտչյանի արվեստով էլ կարելի է սերունդներ կրթել, եւ նրա ստեղծած դերերի հենքի վրա մեծ դերասաններ կարող են ծնվել»: Թ. Հ.:

Գեղխորհուրդը որոշել է վերականգնել նաեւ Վարդան Աճեմյանի «Պաղտասար Աղբար» ու պահպանել («Աճեմյանը ոչ միայն Մհերի կուռքն էր, այլեւ իրական թատրոնով զբաղվող բոլոր մարդկանց ուսուցիչը. Մհերը երազում էր վերականգնել նաեւ Աճեմյանի «Նամուս», «Իմ սիրտը լեռներում է» բեմադրությունները», Թ. Հ.):

Հայկական հեռուստատեսությունը նախատեսում է կազմակերպել Մհեր Մկրտչյանի մասնակցությամբ մոտ 30 ֆիլմերի հեռահայաց ցուցադրում (կա նման մոտ 60 ֆիլմ), մի՞թե միայն դա ի զորու է ապահովելու արտիստի հեռահաս կենսագրությունը:

Մհեր Մկրտչյանի թատրոն. այդպես էին հիշում այս թատրոնը, երբ նա դեռ ապրում էր: Հիմա թատրոնն առհավետ կապվեց այս անվան հետ.

«Նա կենդանի լեգենդ էր, մեծ արտիստների սերնդի վերջին ներկայացուցիչը, հզո՛րը. Զավեն Բոյաջյանը հասցրեց ստեղծել իր թատրոնը, նրա ոգին այստեղ է, թատրոնում: Երբ դադարի գործելուց այս թատրոնը, շարքային թատրոններից մեկի փակում չի լինի, կլինի արվեստի արժեքներից մեկի անվերադարձ կործանում»:

Եւ որ ամեն առավոտ թատրոնը կարող է վերածվել իր զարդարված սառածքից, կամաց-կամաց ավելի ակնհայտ է դառնում: Բացի թատրոնի ուղղակի ժառանգորդներից, որոնք մինչեւ Մհեր Մկրտչյանի վերջին վայրկյանները նրա հետ թատրոնն էին պահում, ով որ միտում ունի տնօրինել քաղաքի կենտրոնում գտնվող այս շենքի ճակատագիրը, նա էլ կտնօրինի Մհեր Մկրտչյանի Արտիստական թատրոնի կործանումը:

ԱԶԴԱԳԻՐ

Հ. Թումանյանի անվան տիկնիկային թատրոն

Հովհաննես Թումանյանի անվան պետական տիկնիկային թատրոնը փոքրիկ հանդիսատեսին փետրվարի 19-ին հրավիրում է դիտելու Հենրիկ Սեւանի «Հնարամիտ նապաստակը»: Բեմադրությունը՝ Լարիսա Մանգասարյանի, նկարչական ձեւավորումը՝ Արփենիկ Մանասյանի: Փետրվարի 20-ին թատրոնը փոքրիկներին կհյուրընկալի Պետրոս Մարտիրոսյանի «Գայլի եւ ուլիկների նոր արկածները» ներկայացումով: Բեմադրությունը՝ Տիգրան Չախալյանի, նկարիչ՝ Մարիամ Հարությունյան: Ներկայացման երաժշտությունը գրել է կոմպոզիտոր Էմմա Միհրանյանը: Սկիզբը՝ ժամը 12:30-ին եւ 14:00-ին: Տոմսերի արժեքը՝ 2 դրամ: Թատրոնի տնօրինությունը հայտնում է, որ սեփական շարժակայանն ապահովում է ներկայացումների անընդհատությունը:

«Այրարատ»

Կինոթատրոնի տնօրեն Հակոբ Մարտունին շաբաթ եւ կիրակի հրավիրում է դիտելու «Ով, ով է» ֆրանսիական գեղարվեստական ֆիլմը (գլխավոր դերում՝ Ժան Պոլ Բելմոնդո) եւ «Տնօրեն» ամերիկյան գեղարվեստական ֆիլմը: Սկիզբը՝ ժամը 10-ին: Մուտքը՝ անվճար: Ֆիլմերը կցուցադրվեն կինոթատրոնի տեսասրահում:

Հ. Թումանյանի 125-րդ տարեդարձը

Ազգային օպերայի եւ բալետի ակադեմիական թատրոնի Հայելապատ սրահում այսօր, ժամը 14-ին տեղի կունենա Հովհ. Թումանյանի ծննդյան 125-րդ տարեդարձին նվիրված համերգ: Գեղարվեստական ղեկավար՝ Տիգրան Լեւոնյան: Մուտքն ազատ է:

ՀՕՖ-ը Երեւանի մանկապարտեզներին

Փետրվարի 21-ից ՀՀ լուսավորության նախարարության օժանդակությամբ Հայ օգնության ֆոնդը մայրաքաղաքի մանկապարտեզներին, որոնք շարունակում են գործել ձմռան ընթացքում, կաթի փոշու փոխարինիչ եւ կարագ կբաժանի: (Հնարավոր է տեսականու հետագա ընդլայնում): Օգնությունը նախատեսված է մայրաքաղաքի 17 գործող մանկապարտեզների համար՝ ըստ պահանջի եւ պայմանների:

ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Բարեկամության նոր ընկերություն

Փետրվարի 17-ին Սբ. Էջմիածնի վեհարանում տեղի ունեցավ «Հայաստան-Ռումինիա» բարեկամության ընկերության շնորհանդեսը: Նորին Սրբություն Վազգեն Ա կաթողիկոսը, որ ծնունդով ռումինահայ է (ծնվել է 1908-ին, Բուխարեստում), նորաստեղծ ընկերության վարչության որոշմամբ ընտրվել է պատվավոր նախագահ:

Հավաք-հանդիպումը ներածական խոսքով բացած Գեորգի Զաքոյանը նշեց իր ղեկավարած Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապի եւ համագործակցության հայկական ընկերության հակիրճ պատմությունը: Հայաստանի անկախության հռչակումից հետո հնարավորություն ստեղծվեց անմիջապես կապվելու արտասահմանյան երկրների հետ եւ նախկին մասնաճյուղերի փոխարեն միմյանց հետեւից ստեղծվեցին բարեկամության նոր շուրջ 23 ընկերություններ:

«Հայաստան-Ռումինիա» ընկերության նախագահ, Երեւանի բժշկական ինստիտուտի դասախոս Հակոբ Առաքելյանն անդրադարձավ հայ-ռումինական հարաբերություններին, դրանց զարգացման հեռանկարներին: Գեղարվեստական հայտագրում հանդես եկան Երեւանի Կոմիտասի անվան երաժշտանոցի 2-րդ կուրսի ուսանողուհի Աննա Մայիլյանը եւ հնագույն երաժշտության «Շարական» անսամբլը (ղեկավար Գրիգոր Դանիելյան): Վերջինս առաջին անգամ կատարեց Վազգեն Ա-ի «Արարատ» բանաստեղծության խոսքերով գրված երգը, ապա հայ միջնադարյան շարականների եւ Ակնա երգերի կողքին բնագրով հնչեցրեց ռումինական ժողովրդական 6 երգ (մենակատար՝ Արմենուհի Սեյրանյան): Իր բարեմաղթանքի եւ օրհնանքի խոսքում կաթողիկոսը եւս իր գոհունակությունը հայտնեց հիշյալ ընկերության ստեղծման առթիվ, հուշեր պատմեց Ռումինիայում, «հայկական գաղութի ծոցում» անցկացրած իր կյանքի տարիներից եւ վերջում ասաց. «Հոգեպես տրամադիր եմ մասնակցելու «Հայաստան-Ռումինիա» ընկերության [illegible]»:

Լ. Լ.

ՍՈՒՐ ԳՐՉՈՎ

Փետրվարյան նեղափոխության ընթացքում

ԱՐՈՒՍՅԱԿ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

Կամակատարները դյուրահավատ են [illegible] նկատմամբ:

Վայ մեր ականջներին, երբ խուլը դառնում է աղմուկի դեմ պայքարելու հանձնաժողովի նախագահ:

Ծիտիկներին հաց տալուց առաջ, չմոռանաս նրանցից կտրոն պահանջել:

Երգիծաբանի երեք [illegible] եւ երեք բաղկացուցիչ մասերը. երգ՝ [illegible] փոխարեն. Գին, բայց ոչ միայն կարմիր: Բան, [illegible] Ազատության ձայնը:

[illegible] խոսքն անգամ չի ասում:

Պլատոնի պայծառ հիշատակին. Մարդիկ վերջերս մտաբերել են, որ իրենք երկոտանի կենդանիներ են. [illegible] են հավերի, արջառների հետ:

Քաղաքական գործիչը, դերասան դառնալու փոխարեն, կարող է մարզիկ դառնալ, [illegible] Պատմության հեծանիվի վրա [illegible] հոգնել է:

Երբ մեկը ինքն սխալ խորհուրդ է տալիս, ապա դա նրա համար է, որ ուրիշներն ու նոր օգտվեն դրանից:

Ով էլ լինի հագուստի [illegible], ինչ էլ լինի [illegible] հասարակական համակարգը, մեր հացը, [illegible], մի բան, որ մենք պարտական ենք մեր թթխմորին՝ ազգային [illegible] (սխտորին):

Մարդ կա, որին Օպերայից են քաղում, մարդ էլ կա՝ [illegible] դրամատիկական թատրոնից: Օպերետայից ինչո՞ւ չեն քաղում: [illegible] զրկվել է, [illegible] բայց մի՞թե նա զրկվել է նաեւ հումորի զգացումից:

[illegible] մարդ զրկվում է [illegible], հարազատներին խնամելու եւ նրանցից խնամք սպասելու [illegible], զրկվում է [illegible] իրավունքից, զրկվում է բնակարանից, աշխատանքից եւ աշխատավարձից, թոշակից եւ այլն: Բայց ամենացավալին այն է, որ նա զրկվում է ընտրելու եւ ընտրվելու իրավունքից:

Մարդ կա, որի մասին ասում են՝ ինչո՞ւ մեռավ: Մարդ էլ կա, ինչո՞ւ էր ապրում: Երբեմն, թե ինչու ծնվեց: Արդյոք ասո՞ւմ են, ինչո՞ւ չծնվեց:

Բազմաժանր եւ [illegible] միակ փրկությունը ստեղծագործական պարտքն է: Միաժանրինը՝ [illegible]:

Մարդ կա, որ իրենն բոլոր է տալիս, ուրիշինն իրենն բոլոր չի տալիս:

Ինքնապաշտպանությունը [illegible] զուգահեռներն է:

digitised by A.R.A.R.@

ԻՐԱՆԱԿԱՆ ՕՐԱԳԻՐ

7 օր Մեղրիից Երեւան

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ,
Մարզական մեկնաբան

Արդեն մեկ շաբաթ է, ինչ ավարտվել են Իրանի Իսլամական Հանրապետության հեղափոխության 15-րդ տարելիցին նվիրված Համաիրանական 13-րդ խաղերը: Դրանք մասշտաբային մրցումներ են, որոնք հիշեցնում են նախկին ԽՍՀՄ ժողովուրդների սպարտակիադաները: Այս անգամ ծրագրում ընդգրկված էին 14 մարզաձեւեր՝ ձիարշավի, ըմբշամարտի (ազատ եւ հունահռոմեական), մարմնամարզության, բադմինտոնի, վոլեյբոլի, բասկետբոլի, սեղանի թենիսի, սուսերամարտի, ծովանուղու, ձեռքի գնդակի, թեթեւ աթլետիկայի, հոկեյի, կարատեի, լող-ջրացատկի մրցումներ, որոնց մասնակցեցին տարբեր երկրների շուրջ 1000 եւ Իրանի 1500 մարզիկներ: Հայաստանն ատարեց դուրս բերեց հոկեյիստներին, մարմնամարզիկներին, ըմբշամարտիկներին, բասկետբոլիստներին, ձեռնագնդորդներին, սուսերամարտիկներին եւ թեթեւ աթլետներին: Մարզական այդ խոշոր միջոցառումը Հայաստանի առաջատար մարզիկների համար ձմռան հարկադիր անգործության ժամանակահատվածում առաջիկա պաշտոնական մրցումներին նախապատրաստվելու հիանալի առիթ է, ուզում ենք ընթերցողների հետ կիսել մեր տպավորությունները:

Առաջինը, որ հաճելիորեն զարմացրեց, դա մեր հարեւան երկրի կառավարության մեծ ուշադրությունն է սպորտի նկատմամբ: Մրցումները կազմակերպվել էին ամենաբարձր մակարդակով, չնայած ոչ բոլոր մարզական օբյեկտներն էին համապատասխանում միջազգային պահանջներին: Պատվիրակությունները տեղավորված էին լավագույն հյուրանոցներում: Սնունդը նույնպես կազմակերպված էր պատշաճ ձեւով (շվեդական սեղան): Մրցումների գլխավոր նպատակն է Իրանի հավաքականներին հնարավորություն ստեղծել հաղորդակցվելու տարբեր երկրների ուժեղագույն մարզիկներին: Ուշադրության է արժանի Իրանի մարզական կառուցվածքը: Այս երկրում յուրահատուկ մարզաձեւի հիմքը դրված է ֆեդերացիաների վրա: Պեսական ամենաբարձր մակարդակով ղեկավարներ, թվով 15 հոգի, հսկում են մարզաձեւերը, եւ ֆեդերացիաների ախոյաններն են: Սպորտի նախարարը, եթե կարելի է այդպես ասել, Իրանի փոխնախագահ Ղաֆուրի Ֆարդն է, որը ղեկավարում է մարզամշակութային բնագավառը: Նա ներկա է գտնվել շատ մարզաձեւերի բացման հանդիսավոր արարողություններին, մասնավորապես թեթեւ աթլետիկայի [illegible]: Նրա ներկայությունը մեծ պատասխանատվություն էր ներարկում մրցապատասխանողներին, որոնք նախակարգողի դեր են կատարում կառավարության եւ ֆեդերացիաների միջեւ:

Զանգեզուրի գոտու ՆԳ աշխատակիցները փրկարարներ

Դեռեւս փետրվարի 12-ին կերել անցնելով իրանա-հայկական սահմանը, ՀՀ մարզական պատվիրակությունների գրեթե կեսը (ազատ ըմբշամարտ, թեթեւ աթլետիկա, հունա-հռոմեական ըմբշամարտ) ուղիղ 7 օր ժամանակ անցկացրեց [illegible] Մեղրի-Երեւան 395 կմ հատվածը, իսկ ձեռնագնդորդները դեռ ճանապարհին են: Հանրապետությունում ստեղծված առատ ձյունն անանցանելի է դարձրել Մեղրիի լեռնանցքը եւ Սիսիանի մոտակայքում գտնվող Սպիտակը: Ուժեղ ձնաբուքը վտանգավոր է ուղեւորների համար: Հիշյալ պատվիրակությունները միայն 4 օր անց Մեղրիում անեն օր տեղի ներքին գործերի բաժնի պետ Դավիթ Մանթոսյանի աջակցությամբ փորձելով օժանդակ տեխնիկայի օգնությամբ հաղթահարել լեռնանցքը: Զանգեզուրցիներն իրենց հատուկ նվիրվածությամբ անում ինչով ձգտում էին օգնել Հայաստանի հավաքականներին: Մեղրին եւ Կապանը, [illegible] տարօրինակ է, այս օրերին ավելի շատ հաց [illegible]: [illegible] է, եթե [illegible] գոտու մարզական համար հարկավոր է [illegible] [illegible] [illegible] հետ: Պետք է շնորհակալություն հայտնել [illegible] [illegible] [illegible] Ռազմիկ [illegible] [illegible] [illegible] Դավիթ [illegible]

գրանին, Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարարի տեղակալ գեներալ-մայոր Սուրեն Աբրահամյանին, որը Զանգեզուրի գոտու համակարգողն է, Սիսիանի շրջանի Գորհայք գյուղխորհրդի նախագահ Առուստամ Առուստամյանին, մեղրեցի ազատամարտիկ եւ վարորդ Սոսին, էլի շատ-շատերի, որոնք հերոսական գործեր են անում իրենց հայրենակիցներին օգտակար լինելու համար:

Թեթեւ աթլետները հիասթափված են

Սպորտի բացումը մրցումներին Հայաստանի ներկայացրել էր ընդամենը 3 մարզիկ եռացատկորդ Պարգեւ Գրիգորյանին, հեռացատկորդ

Շիրակ Պողոսյան

Շիրակ Պողոսյանի եւ աշտգավազորդ Արթուր Մնացականյանին: Հավաքականի մարզիչն էր Արթուր Մինասյանը: Հենց սկզբից պետք է ընդգծել, որ Հայաստանի պատվիրակությունը գերազանց հանդես եկավ: Հետաքրքիր էր թե՛ եռացատկորդների եւ թե՛ եռացատկորդների մրցավեճը: Ուշագրավն այն է, որ ֆինիշային պայքարն ընթանում էր Հայաստանի եւ Ադրբեջանի ներկայացուցիչների միջեւ: Չնայած մեր թեթեւատլետների փաստորեն առանց լուրջ նախապատրաստության էին մեկնել մրցումների, սակայն հուսախաբ չարեցին իրենց երկրպագուներին: Շիրակ Պողոսյանը հիասքանչ արժանացավ ոսկե մեդալի: Իսկ Ադրբեջանի ներկայացուցիչ Այնուր Սեիլովը գրավեց 3-րդ տեղը, 2-րդը զիջելով Իրանի ներկայացուցիչ Մոթալ Ռեզա Նոխխանին: Հակառակությունը մեծ պահ ապրեցինք, երբ ինչեց Հայաստանի պետական հիմնը, բոլորը ոտքի կանգնեցին եւ վեր խոյացավ մեր եռագույնը: Եռացատկում պայքարն անհավասար էր: Այստեղ մեր վաստակավոր մարզիկի Պարգեւ Գրիգորյանի մրցակիցը, Ադրբեջանի ներկայացուցիչ Այնուր Ֆաստյանովը [illegible] էր մնացել Ասիայի [illegible] [illegible] լիդերը եւ պահման [illegible] աշխարհի [illegible] [illegible] [illegible], որ Ֆաստյանովն [illegible] [illegible] մարզված է եւ գտնվում է [illegible] մարզավիճակում: Այ-

նուամենայնիվ մինչեւ վերջին պահը դժվար էր ասել, թե ով կծոխա բախտը: Ֆաստյանովը սահմանեց նաեւ իրանական խաղերի ռեկորդ եւ ճանաչվեց թեթեւ աթլետիկայի մրցումների լավագույն մարզիկ: 2-րդ տեղը բաժին հասավ Պարգեւ Գրիգորյանին: Աշտգավազորդ Արթուր Մնացականյանը (Վանաձոր) իր նախնական վազքահերթում (60 մ) չնայած գրավեց 1-ին տեղը, սակայն հաջորդ փուլ չանցավ: Հայաստանի ընտրանին իր սակավաթիվ կազմով թիմային հաշվարկով կարողացավ գրավել պատվավոր 3-րդ տեղը: Այդ այն դեպքում, որ Ադրբեջանի հավաքականն ատարեց էր դուրս բերել 11 ներկայացուցիչ եւ գրավել 4-րդ տեղը: Առջեւում Եվրոպայի ձմեռային առաջնությունն է, որը մարտի 13-ին մեկնարկելու է Ֆրանսիայում: Հույս ունենանք, որ չնայած դժվարություններին, այստեղ էլ ատարեց դուրս կգան մեր ներկայացուցիչները: Համենայն դեպս, հիմա Ֆրանսիայում իր մարզումներն է անցկացնում Եվրոպայի ռեկորդակիր Ռոբերտ Էմմիյանը: Պետք է նշել նաեւ այն մասին, որ առաջիկայում մեր հեռանկարային մյուս թեթեւատլետներին նույնպես հարկավոր է ընդգրկել տարբեր մրցումների: Առանց այն էլ, այդ մարզաձեւի նկատմամբ ուշադրությունը հանրապետությունում գավալի չէ:

Արայիկ Գեւորգյանը լավագույն ըմբիշ

Իրանը հայտնի է իր ազատ ոճի ըմբիշներով, որոնցից շատերը եղել են աշխարհի չեմպիոններ: Ամենեւին պատահական չէ, որ այս մարզաձեւի նկատմամբ հետաքրքրությունն առանձնահատուկ է եւ մրցումներին էլ մասնակցեցին 15 երկրների հավաքականներ: Մեր ընտրանին իրեն գեղեցիկ դրսեւորեց: Անցյալ տարվա աշխարհի երիտասարդների չեմպիոն եւ մեծահասակների Եվրոպայի երկրորդ մրցանակակիր, խաղողուեբեցի 20-ամյա Արա Գեւորգյանը (մարզիչ ՀՀ վաստակավոր մարզիչ Ռազմիկ Գուլեցյան) պարզապես հիացրեց: Երեւանի ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտի սանը անցյալ տարի համաիրանական խաղերում գրավել էր 3-րդ տեղը, իսկ այս անգամ մրցակցությունից դուրս էր եւ ճանաչվեց մրցաշարի լավագույն ըմբիշ: «Համշահրի» պարբերական օրաթերթը հարցազրույց ունեցավ Արայիկ Գեւորգյանի հետ: Թերթը գրում էր, որ հայաստանցի 68 կգ քաշի ըմբիշը իրանցի անվանի ըմբիշ, աշխարհի բազմակի չեմպիոն Թախտիի զավակի խաղարկության լավագույն ըմբիշն է: «Գեւորգյանն իր ուժեղ ֆիզիկական կողմին ունի նաեւ բարձր վարպետություն, որն օգնում է արձանագրել հաղթանակներ», գրում է թերթը: Նրա բարձր վարպետության մասին է վկայում այն, որ եզրափակիչում մրցակցին հաղթեց 7-0 հաշվով: «Շատ կուզեի Թեհրանում մրցել աշխարհի չեմպիոն, իրանցի լավագույն ըմբիշ Արսար Ֆադաիի հետ, սակայն, ցավոք, նրան ատարեցում չեղավ: Անցյալ տարի Մալաթիայում ես նրանից շատ բան սովորեցի: Ես սիրում եմ Իրանի ժողովրդին եւ երբ նոր հրավեր լինի, հաճույքով կայցելեմ Իրան», ասել է Գեւորգյանը: Թիմային հաշվարկով Հայաստանի ազատ ոճայինները 15 երկրների մեջ գրավեցին պատվավոր 3-րդ տեղը, հաղթանակ տալով Իրանի հավաքականը, երկրորդ տեղը գրավեց Ճապոնիայի թիմը:

Հունա-հռոմեական ըմբիշների հաղթարշավը

Այստեղ էլ նվաճ[illegible] [illegible] չէին: 52 կգ [illegible] [illegible] կարգում չեմպիոնի կոչումը նվաճեց Երեւանի օլիմպիական հերթափոխի ուսումնարանի երկրորդ կուրսի ուսանող Արմեն Նազարյանը (մարզիչ Ռուբեն Սարյան): Անցյալ տարվա աշխարհի երիտասարդների չեմպիոնը եւ մեծահասակների եվրոպայի [illegible]

ընդամենը 19 տարեկան է եւ մեր հանրապետության տաղանդավոր մարզիկներից մեկը: Երկրորդ մրցանակով տուն վերադարձավ 48 կգ քաշային Տիգրան Մկրտչյանը՝ աշխարհի պատանիների անցյալ տարվա չեմպիոնը (Ախուրյան): Երկրորդ մրցանակակիր դարձավ նաեւ 68 կգ քաշային Մխի-

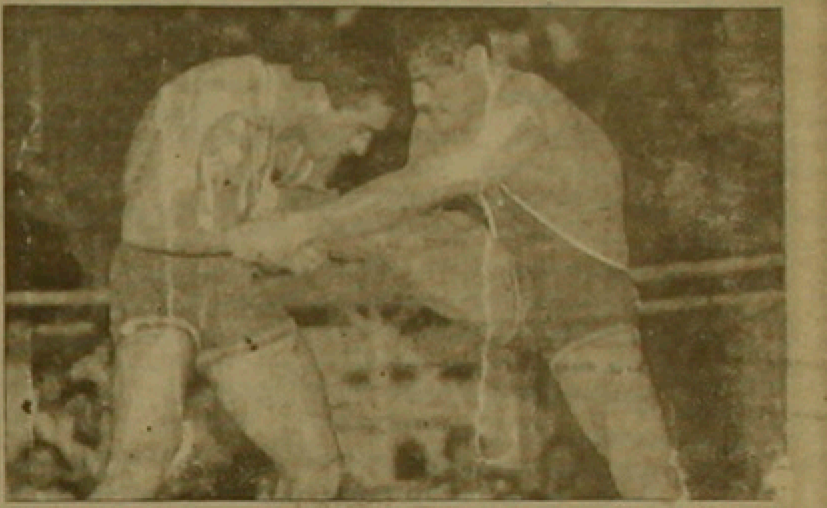

Արայիկ Գեւորգյան

թար Մանուկյանը (Գյումրի): Երրորդ տեղը գրավեց օլիմպիական հերթափոխի ուսումնարանի սան, 82 կգ քաշային Ալիկ Կիրակոսյանը: 13 թիմերի մրցավեճում Հայաստանի հավաքականը գրավեց 4-րդ տեղը: Այստեղ էլ հաղթող դարձավ Իրանի հավաքականը: 2-րդ մրցանակը բաժին հասավ Կուբայի հավաքականին, որը հատուկ հրավեր էր ստացել, որի ուղեւորության բոլոր ծախսերն իր վրա էր վերցրել իրանական կողմը:

Ձեռնագնդորդները հուսախաբ են անում

Մրցումները տեղի ունեցան Արաք քաղաքում: Ատարեց էին դուրս եկել 10 թիմեր (նախատեսված էր 12), մրցավայր չհասան Ադրբեջանի եւ Թուրքմենստանի հավաքականները: Խմբային մրցաշարում Հայաստանի հավաքականի մրցակիցներն էին Իրանի երկրորդ, Վրաստանի եւ Կիրգիզիայի հավաքականները: Բոլոր հանդիպումներում էլ մեր ձեռնագնդորդները պարտություն կրեցին եւ ընդհանուր [illegible] ատարեցին: Վրաստանը առաջին տեղ գրավեց Վրաստանի հավաքականը, որը եզրափակիչում 8 գնդակի տարբերությամբ [illegible] Իրանի հավաքականին:

Անհաջ[illegible] [illegible] [illegible] բասկետբ[illegible]

Կազմակերպիչների [illegible] [illegible] հոգությունններից մեկն [illegible] է, որ շատ երկրներ ատարեց են դուրս բերում հենց ոչ ուժեղագույն հավաքականներին, դա կարող է հանգեցնել նրան, որ հետագայում առանձին մարզաձեւերի ներկայացուցիչների այդպես չմասնակցեն համաիրանական խաղերին: Այդ խնդ առումով, որոշ մարզաձեւերի Հայաստանի Հանրապետության ներկայացուցիչները պետք է լուրջ հետեւություններ անեն: Չպետք է մոռանալ, որ [illegible] կապված է նաեւ հանրապետության հեղինակության հետ: ■

ՆՈՐՎԵԳԻԱ

Լիլեհամերը բյուրեղացնում է ազգային սերը

ԳՐԻԳՈՐ ԱՂԻՋԱՆՅԱՆ
Սեփ. թղթակից, Ֆրանսիա

Ընդամենը 26 հազար բնակչություն ունեցող ձմեռային օլիմպիական խաղերի մայրաքաղաք Լիլեհամմերը միակն է աշխարհում, որի զինանշանը կրում է դահուկորդի պատկեր: Ընդհանրապես Նորվեգիայի պատմությունը եւ մշակույթը սերտորեն կապված է ձյան հետ: Այս երկրում է, որ Սոնդր Նորհեյմ անունով մի մարզիկ հնարեց ժամանակակից դահուկավազքը: Գիտե՞ք, որ ski (դահուկավազք) եւ slalom (դղրդավայրէջք) բառերը նորվեգական ծագում ունեն: Նորվեգիան աշխարհին նվիրեց այս բառերը, իսկ նրա ամենատաղանդավոր զավակները Ամունդսենը, Նանսենը, Նոբելյան դափնեկիր Իբսենը (կոմպոզիտոր), գրողներ Սոնյա Հեյնը, Բիրկեր Ռուուդը, Ստեյն Էրիկսենը, մարզիկներ Կրեսն Վայտսը, Ինգրիդ Քրիստիանսենը 4,5 մլն բնակչություն ունեցող երկիրը ճանաչել տվեցին աշխարհին: Նորվեգիան այսօր ուժեղ մարզական երկիր է, որ ճերմակ ձյունը եւ [illegible] անտառները միախառնվելով, բնությունը հաղորդում են «վայրենի գեղեցկություն»: Այս երկրում բնությունը պաշտում են: Օրինակ, մի ծառ հատելու համար 10 հազ. դոլար տուգանք է [illegible]: Նորվեգիայում [illegible] [illegible] մեծ շար[illegible] [illegible] կա բնակչության ատրեկակերպում: Լիլեհամմերի օլիմպիական խաղերի ժամանակ տրամադրված բոլոր սենյակները, բաժակները, այլ առարկաներն ամբողջովին նորից վերամշակվելու են մի նոր բույր պատրաստելու համար: Բնությունն այս երկրի սիրտն է: Նորվեգիայի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Նրա պատմությու[illegible] [illegible] հյուսված է «ճերմակ ոսկու» [illegible] Նրանք ովքեր բախտ ունեցան հեռուստատեսությամբ դիտելու խաղերի բացման հանդիսավոր արարողությունը, տեսան, թե ինչպես 35 հազար հանդիսականների ներկայությամբ Նորվեգիայի Հարալդ թագավորը հայտարարեց օլիմպիական խաղերի բացումը: Իսկ ՄՕԿ-ի նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանչը խնդրելով հանդիսականներին մեկ րոպե լռությամբ հարգել Բոսնիայի անմեղ զոհերին, ասաց. «Մեր խոսքերն ուժեղ են: Կռիվներին եւ սպանություններին վերջ տվեք, զենքերը վայր դրեք»: Նորվեգացիների շենք եւ պատմական բեմադրություններից հետո 69 երկրների պատվիրակություններ իրենց պետական դրոշներով մուտք գործեցին մարզադաշտ: 5-րդը Հայաստանն էր: Փոքրիկ խոսնակուհին ջերմությամբ եւ մեծ եռանդով հայտարարեց Հայաստան եւ Armenia բառերը: Ժողովուրդը բուռն ծափերով ընդունեց երեք հոգուց բաղկացած Հայաստանի պատվիրակությանը: Նրանք քայլում էին եռագույն վզնոցներով եւ հոլարս կեցվածքով, որին հետեւում էին 800 մլն հեռուստադիտողներ: Լիլեհամմերում Հայաստանը մուտք գործեց այլ երկրների շարքը, իբրեւ մարզական մի նոր ուժ: Եվ ամբողջ աշխարհը Աֆրիկայից-Չինաստան, Հարավային Ամերիկայից մինչեւ Ավստրալիա լսեցին Հայաստան երկրի անունը: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄՈՍԿՎԱ

Շարունակւում է նոր հրադադար

Երեկ Մոսկվայում Ռուսաստանի պաշտպանութեան նախարար Պավել Գրաչովի միջնորդութեամբ տեղի ունեցավ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի պաշտպանութեան նախարարների ու ԼՂՀ ներկայացուցիչ Ս. Սահակյանի հանդիպումը, որից հետո ստորագրվեց արձանագրություն: Հանդիպման ժամանակ քննարկվեց նաեւ հակամարտության շրջանում հրադադար հաստատելու հարցը: Կոնկրետ ժամկետները կողմերը պետք է համաձայնեցնեն իրենց երկրների քաղաքական ղեկավարների հետ:

Միեւնույն ժամանակ հետաձգվել է նաեւ ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի Լեռնային Ղարաբաղի գծով նախագահ Յան Էլիասոնի Ադրբեջան եւ Հայաստան կատարելիք այցը: Ադրբեջանում ՄԱԿ-ի մշտական ներկայացուցիչ Մահմուդ ալ Սայիդը հայտնել է, թե այցի ժամկետը հետաձգվել է տեխնիկական պատճառներով: Հավանաբար ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի [illegible] այցը տեղի կունենա հաջորդ շաբաթ:

Միաժամանակ, ինչպես նշում է Նոյյան Տապան գործակալությունը, ըստ ադրբեջանական [illegible] աղբյուրների հաղորդումների, մի [illegible] ազգային համաձայնակական կազմա[illegible] [illegible]ություններ ներկայացուցիչները [illegible] են Ադրբեջանի արտգործնախ[illegible]արություն, առաջարկելով փետրվ[illegible]ին Օսլոյում Ադրբեջանի եւ Հայաս[illegible]անի փորձագետների հանդիպում ա[illegible]կացնել Ղարաբաղի հակամարտությ[illegible]ն կարգավորման ուղիների քննարկման համար: ■

ԵՐԵՎԱՆ

Ղարաբաղյան զորամասերի 6-րդ տարելիցը

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Այդ օրվա առթիվ Երեւանի Թատերական հրապարակում փետրվարի 20-ին ժամը 13-ին տեղի է ունենալու հանրահավաք, որին կմասնակցեն Հայաստանի կուսակցությունները ու հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունները: Հանրահավաքի նախաձեռնողներն են «Արցախ-Հայաստան» հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունը եւ Հայաստանի Մտավորականների միությունը:

«Արցախի ազատագրական պայքարը թեւակոխել է վճռական փուլ, եւ այդ պայքարում կվճռվի համայն հայության հետագա ճակատագիրը: Հայ ժողովուրդը պետք է իր ողջ ներուժը [illegible]ի արցախյան հարցի դրական լուծման համար», ասաց «Արցախ-Հայաստան» կազմակերպության նախագահ Լենսեր Աղալովյանը:

Կազմակերպությունը կոչով դիմում է նաեւ ադրբեջանական ժողովրդին ներգործել իշխանությունների վրա՝ վերջ տալու համար այս անիմաստ պատերազմը: ■

Կարտոֆիլ՝ որբերին

Փետրվարի 21-ին Հայ օգնության ֆոնդը սկսում է հերթական բարեգործական ծրագիր, որի շրջանակներում Երեւանի մոտ 15000 միակողմանի եւ երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաներ ունեցող յուրաքանչյուր ընտանիք կստանա 10 կգ կարտոֆիլ անվճար: Այդ ծրագրի իրականացումը հնարավոր դարձավ Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Հարի Գիլմորի ջանքերի շնորհիվ: Դեսպանատան կողմից տրամադրված գումարով ՀՕՖ-ը հայթայթեց համապատասխան քանակությամբ կարտոֆիլ, տեղափոխեց այն Երեւան եւ փաթեթավորեց: Կարտոֆիլի բաշխումը տեղի կունենա փուլերով, ըստ շրջանների: Փետրվարի 21-ին այն կսկսվի Երեւանի Մաշտոցի շրջանում: Բաշխումը տեղի կունենա շրջանի ունիվերմագում: Հարկ է նշել, որ յուրաքանչյուր շրջանում բաշխումը կտեւի 7 օր: Օգնությունը ստանալու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել ծնողի կամ խնամակալի անձնագիրը եւ տվյալ շրջանի սոցապ ծառայության կողմից երեխայի հաստատված կենսաթոշակի գրքույկը:

Այլ շրջաններում բաշխման ժամկետների մասին կհաղորդենք լրացուցիչ: ■

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

Ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ լուծումը այլընտրանք չունի

1994 փետրվարի 17-ին Բաքվի ռադիոն, իսկ ավելի ուշ եւ զանգվածային լրատվության միջոցները տարածել են Ադրբեջանի արտգործնախարարության հաղորդագրությունը, որտեղ Հայաստանի արտգործնախարարությունը մեղադրվել է «Ադրբեջանի հետ ուժի դիրքերից խոսելու եւ ադրբեջանական տարածքները զավթումը շարունակելու» մեջ: Քաղաքական նպատակներ հետապնդող այս եզրակացությանն արվել է այն փաստի հիման վրա, որ Հայաստանի արտգործնախարարությունը հրաժարվել է մասնակցել Նորվեգիայի մայրաքաղաք Օսլոյում հրավիրվելիք Հայաստանի եւ Ադրբեջանի փորձագետների հանդիպմանը: Ինչպես հայտնի է, այդ հանդիպման նախաձեռնողը միջազգային ոչ կառավարական «Միջազգային զգոնություն» հասարակական կազմակերպությունն էր: Այս ամենի կապակցությամբ Հայաստանի արտաքին գործերի նախարարության մամուլի եւ հասարակայնության հետ կապերի ծառայությունը լիազորված է հայտարարելու հետեւյալը. Հայաստանի իշխանությունները համոզված են, որ ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորմանն ուղղված ցանկացած միջնորդական առաքելություն արդյունք կտա միայն այն դեպքում, երբ բանակցության գործընթացներում կընդգրկվեն ԼՂՀ-ի օրինական ընտրված իշխանությունների լիազորված ներկայացուցիչները: Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորումը Ադրբեջանի եւ Հայաստանի ներկայացուցիչների միջեւ բանակցություններին հանգեցնելու փորձերը վկայում են, որ անցած տարիներին միջազգային ուժեր շրջանակներում չի ընկալվել այդ հակամարտության իրական բովանդակությունը:

Հակառակ պարբերաբար տարածվող ապատեղեկատվության, Հայաստանի իշխանությունները պաշտպանել եւ պաշտպանում են տարածաշրջանի խաղաղությանն ուղղված բոլոր, այդ թվում ԵԱՀԽ եւ Ռուսաստանի խաղաղարար ջանքերը: Դրա ապացույցը հայտնի նախաձեռնություններին թե Հայաստանի եւ թե Լեռնային Ղարաբաղի դրսեւորած կառուցողական մոտեցումն ու դրական արձագանքներն են: Հայաստանի իշխանությունները համոզված են, որ ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ լուծումը այլընտրանք չունի: Հակամարտության լուծման բոլոր ուժային փորձերը դատապարտված են ձախողման:

ՋԱԿԱՐՏԱ

Ինդոնեզացիները բոսնիացիների կողքին

ՋԱԿԱՐՏԱ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ-ԱՆԱՐՔ: Ինդոնեզիայում խոշորագույն «Մուհամադիա» իսլամական կազմակերպությունը գրանցել է 10 հազար կամավորների, որոնք պատրաստ են մեկնելու Բոսնիա եւ Հերցեգովինա մահմեդականների կողմից մարտական գործողություններին մասնակցելու համար: Ինչպես հայտարարել է կազմակերպության ղեկավարությունը, նրանց մեկնումը կախված կլինի Ջակարտայի իշխանությունների դիրքորոշումից: Ներկայումս չմիացնալու շարժման նախագահ Ինդոնեզիան մինչեւ այժմ հանդես է եկել կամավորներին ուղարկելու դեմ, գտնելով, որ դրանց մասնակցությունը կարող է լրիվ ծգձգել Բոսնիայի եւ Հերցեգովինայի պատերազմը:

Գամսախուրդիան մահմեդակա՞ն էր

ԹԲԻԼԻՍԻ, 19 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՆԱՐՔ: Մի շարք աղբյուրներից հայտնի է դարձել, որ Գամսախուրդիան ժամանակին մահմեդականություն է ընդունել: Դա է վկայում նաեւ այն փաստը, որ հանգուցյալ նախկին նախագահը դագաղում պառկած է եղել առանց կոշիկների՝ մահմեդական սովորույթի համաձայն: Շատերը գտնում են, որ հենց այդ պատճառով էլ Գամսախուրդիաների ընտանիքը պնդել է միայն դիտելով գտնել դիակը: «Մինչեւ վերջին պահը ես պահանջել եմ դատաբժշկական փորձաքննության ենթարկել նախկին նախագահի դիակը, բայց իմ ջանքերը այդպես էլ հաջողությամբ չպսակվեցին», հայտարարել է Վրաստանի գլխավոր դատախազի տեղակալ Անզոր Վալուաշվիլին:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանատունը աշխատանքի է հրավիրում [illegible]տնտեսագետների, որոնք տիրապետում են անգլերեն լեզվին (գրել-կարդալ):

Ցանկացողները դիմումները պետք է ներկայացնեն մինչեւ փետրվարի 25-ը, դեսպանատան ընդունարանում, 1-ին հարկ:

ՄՈՍԿՎԱ

Մեծ Բրիտանիայի վարչապետի այցի արդյունքների մասին

ՄՈՍԿՎԱ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ-ԱՆԱՐՔ: Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ջոն Մեյջորի Ռուսաստան կատարած այցի էական արդյունքը կարելի է համարել Մեծ Բրիտանիայի խոստումը աջակցելու մեր երկրի արագ միասնացմանը համաեվրոպական կառույցներին, հայտարարել է Ռուսաստանի Դաշնության արտգործնախարարության բարձրաստիճան մի ներկայացուցիչ:

Ջոն Մեյջորի այցից հետո «Մոսկվա-Լոնդոն» պայմանագրային առանցքը կամրապնդվի ընդհանրական ազդեցություն գործելով Արեւմտյան Եվրոպայի մյուս երկրների հետ Ռուսաստանի հարաբերությունների խորացման վրա,- գտնում է դիվանագետը: Նա նաեւ հայտնել է, որ բրիտանական կողմն այցի ընթացքում իրեն է ցանկություն հայտնել Ռուսաստանին աջակցել նյութական դաշինքի հետ երկկողմանի համաձայնագրի արագ կնքման գործում եւ օգնել վերացնելու այդ հարցում գոյություն ունեցող բոլոր խոչընդոտները: Դրա հետ մեկտեղ Բրիտանիայի վարչապետն իր կողմից շահագրգռություն է հայտնել Յորկյակի խմբի հետ Ռուսաստանի մերձեցման գործում, նշել է Ռուսաստանի Դաշնության արտգործնախարարության ներկայացուցիչը: Համաձայն է Անգլիայի դիրքորոշումը Ռուսաստանի Եվրախորհուրդ ընդունվելու հարցում:

Մեծ Բրիտանիայի կառավարության ղեկավար Ջոն Մեյջորի պաշտոնական այցը տեղի ունեցավ փետրվարի 14-ից 16-ը: Այցի ընթացքում ստորագրվեցին համաձայնագրեր կրթության, գիտության եւ մշակույթի բնագավառում համագործակցելու մասին, միջազգային կլիմայի հարկումից խուսափելու մասին, ընդունվեցին երկկողմ հայտարարություններ ռազմավարական հրթիռները փոխադարձաբար միմյանց դեմ չուղղելու եւ համատեղ զորավարժություններ անցկացնելու վերաբերյալ: ■

ՎԱՐՁՈՒՄ ԵՄ

1 սենյականոց բնակարան քաղաքի կենտրոնում կամ մետրոյի «Բարեկամություն» եւ «Բաղրամյան» կայարանների մոտ:

Հեռ. 64.44.85 57.11.51, իսկ երկուշաբթի օրվանից նաեւ **58.24.83**

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայ ազնվականների միությունը հավաքագրում է ազնվական ծագում ունեցող բոլոր անձանց, ովքեր կարող են ներկայացնել ծագումը հաստատող փաստաթղթեր եւ պատմական տեղեկություններ:

Դիմել 56.22.93, 25.33.40 եւ 55.86.35 հեռախոսահամարներով:

Հայ ազնվականների միության խորհուրդ

ՇՈՒԿԱ

Դրամի կուրսը դարձյալ ընկավ

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: 20 օր առաջ սկսված դրամի փոխարժեքի անկումը շարունակվում է գրեթե անփոփոխ արագությամբ: Այս ընթացքում դրամի փոխարժեքը ինչպես ԱՄՆ դոլարի, այնպես էլ ռուսաստանյան ռուբլու նկատմամբ իջել է մոտավորապես 50 տոկոսով: Մասնավորապես, 1 դոլարի գինը հասել է 105-ից 160 դրամի, իսկ ռուսաստանյան 1000 ռուբլին՝ 90 դրամի: Այդուհանդերձ, փոխարժեքի անկումը համարյա [illegible] գների մակարդակի վրա, միայն սպառողական ապրանքների, ինչպես նաեւ բենզինի գների մի փոքր աճ (10-15 տոկոսով): Սակայն կարելի է ենթադրել, որ երկու ոլորտում նման բարձր փոխարժեքը, ապա հետագայում դա կհանգեցնի գների բարձրացմանը, երբ շուկա կհասնեն «թանկարժեք» ռուբլով եւ դոլարով ձեռք բերված ապրանքները:

AZNAVOUR

Co. LTD

առաջարկում է

հրապուրիչ ճանապարհորդություն Եգիպտոսի պատմական եւ տեսարժան վայրերով, այցելություններ եգիպտական բուրգեր, կաշվի ու օծանելիքի գործարան եւ այլ հետաքրքիր էքսկուրսիաներ:

Ձեզ հնարավորություն կընձեռվի օթեւանելու Կահիրե եւ Ալեքսանդրիա քաղաքների չորսաստղանի հյուրանոցների երկտեղանի համարներում:

Ճանապարհորդության երթուղին է.

Երեւան-Դնեպրոպետրովսկ-Կահիրե-Ալեքսանդրիա-Կահիրե-Դնեպրոպետրովսկ-Երեւան

Շտապեք, տեղերը սահմանափակ են:

Ընկերությունը առաջարկում է նաեւ ճանապարհորդություններ եվրոպական եւ ասիական այլ երկրներ:

Տեղեկությունների [illegible]ար զանգահարել՝ 56.82.58

Հասցեն՝ [illegible] 11, 1 միջ.

A STYLE

Եղանակը Հայաստանում

ՀՀ կառավարության «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան 23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65 Պատվեր 69149 Տպաքանակ 15 000 Պատվեր 1099 Ստորագրված է տպագրության [illegible] 02. 1994 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@